D17

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LK

Europos LIETUVIS

Nr. 3 (1640) Londonas, 1983 m. sausio 21 d. XXXVII

Europos parlamente

STRAZBURGE

AMERIKOS BALSAS, pasirėmęs UPI korespondento pranešimu ir lietuvių-latvių suteiktomis informacijomis, paskelbė sekantį pranešimą:

„Europos Parlamentas Strasburge (sausio 13 d.) priėmė rezoliuciją kviečiančią atstatyti trijų Pabaltijo kraštų nepriklausomybę.

Rezoliucija, pateikia Europos Parlamento Politinės Komisijos, buvo priimta 98-ais balsais, 6-iems balsuojant prieš, 7-iems susilaikius.

Tarp kalbėtojų, raginusių šį dokumentą priimti, buvo Vokietijos Otto von Habsburg, Austro - Vengrijos imperijos palikuonis. Jis apibūdino Sovietų Sąjungą kaip paskutinę didžiąją kolonijinę valstybę pasaulyje ir pridūrė, kad trijose Pabaltijo kraštuose — Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, vykdoma sistematiška rusifikacija.

Europos įstatymų leidžiamasis organas nutarė perduoti rezoliuciją specialiam Jungtinių Tautų Dekolonizacijos Komitetui, ir taip pat komitetams kurie seka Helsinkio Baigminio Akto žmogaus teisių įgyvendinimą.

Lietuva, Estija ir Latvija buvo jėga inkorporuotos į Sovietų Sąjungą 1940 metais. Jungtinės Amerikos Valstybės šio Sovietų akto niekad nepripažino".

DBLS pirmininko Zigmo Juro, stebėjusio Baltijos valstybių klausimo svarstymą Europos Parlamente, išsamus pranešimas bus atspausdintas ateinančią savaitę.

KLAIDINGAI ĮRAŠĖ BALSĄ

Britų Darbo partijos atstovė Europos Parlamente ponia Joyce Quin pranešė Lietuvos Socialdemokratų partijai, kad per balsavimą dėl rezoliucijos Estijos, Latvijos ir Lietuvos klausimu, jos balsas buvo klaidingai įrašytas, kaip „prieš". Ištikrųjų ji balsavo už šią rezoliuciją, ir dabar ji paprašė Parlamento sekretoriatą taip atžymėti.

KODĖL LATVIS KARDINOLAS

EVENING ARGUS, pietų Anglijos laikraštis, pranešdamas sausio 11 d. apie naujų kardinolų paskyrimą, rašo, kad monsignoras Julijan Vaivods yra iš didžia dalimi protestantiškos Latvijos, kur Romos katalikų bendrija yra maža ir pasyvi, palyginus su katalikais kaimyninėje Lietuvoje.

„Vienas Vakarų diplomatas sako: Įdomus klausimas, kodėl ne lietuvis kardinolas?" — rašo anglų laikraštis".

Tie, kurie seka įvykius Sov. Sąjungoje, mano, jog popiežius neišdrįso paskirti kardinolą Lietuvoje, bijodamas, kad tas gali ducti neigiamų pasekmių.

VOKIEČIAI APIE KARO NUSIKALTĖLIUS

Vokiečių žurnalas DER SPIEGEL (Nr. 48/1982) praneša apie „karo nusikaltėlius", kuriems šiuo metu Amerikoje yra iškeltos bylos dėl neteisėto įvažiavimo.

Tarp jų minimas iš Lietuvos kilęs **Hans Lipschis**, g. 1919 m., kuris persekiojęs kalinius Auschwitzo stovykloje.

JAV Office of Special Investigation tardytojai tyrinėja apie 200 panašių bylų. Straipsnyje yra paminėti Liudo Kairio pavardė, ryšium su jo dalyvavimu Lenkijos Treblinkos stovykloje. Tačiau pažymima, kad JAV negalės nusikaltusius išsiųsti į komunistinius kraštus. Todėl šiuo metu vyksta derybos su Vak. Vokietijos vyriausybe, kad sutarus deportuotinus žmones perduoti Vokietijai, iš kur po karo jie atvyko į JAV.

ROSTOWAS SUKLUPO ANT NULIAUS

Prez. Reaganui atleidus iš pareigų Eugenį Rostową, vyr. patarėją nusiginklavimo derybose, dabar aiškėja atleidimo priežastys.

„New Yorke Times" žiniomis, E. Rostowas vedė slaptas derybas su Sov. Sąjungos delegacijos pirmininku J. Kvicinskiu. Jie buvo sutarę, kad JAV sutiks dislokuoti tik mažą kiekį naujų raketų Europoje, mainais už Sov. Sąjungos sutikimą atitraukti 50 ar 100 savo raketų, nukreptų į Vak. Europą.

Toks susitarimas prieštaravo prez. Reagano pasiūlymui, kuris yra vadinamas „zero option".

Ok. Lietuvoje, trumpame laikotarpy antram broliui Juozui mirus, Jonui ir Marijai Žaliams, reiškiame nuoširdžią užuojautą

„Vyčio" klubo v-ba ir nariai

LECH WALĘSA NEGAUNA DARBO

Sausio 17 d. Lech Walęsa, uždarytos Solidarumo sąjungos lyderis, jau antrą kartą buvo nuvažiavęs į savo darbovietę — Lenino vardo laivų statyklą Gdanske — norėdamas grįžti į savo seną darbą kaip elektrikas. Deja, statyklos administracija jo nepriėmė, ir pasakė, jog jis yra Solidarumo pareigūnas, o ne statyklos darbininkas.

Dabar L. Walęsa ruošiasi paduoti skundą darbininkų arbitražo teismui, aiškindamas, kad jis buvo statyklos darbininkas ir tos įmonės darbininkų išrinktas į profesinę sąjungą. Todėl, baigęs darbą profesinėje sąjungoje, jis turi teisę grįžti į savo ankstyvesnį darbą.

KGB PRISPAUS DISIDENTUS

DAILY TELEGRAPH (Maskvos korespondentas John Miller pranešė, kad Sovietų valdžia ruošia visą seriją teismo bylų prieš disidentus. Teismas įvykusias arti miausių dviejų mėnesių laikotarpyje. Tuo būdu valdžia nori parodyti, kad Sov. Sąjungos naujoji vadovybė lygiai griežtai su draus disidentus, kaip ir kyšininkus, vagis ar nedrausmingus darbininkus, prieš kuriuos pastaruoju laiku vyksta sustiprinta akcija.

Tas pats korespondentas I.20 praneša, kad Sovietų valdžia ketina nutildyti marksistą istoriką Roy Medvedevą, kuris gyvendamas Sov. Sąjungoje rašo straipsnius Vakarų spaudai ir yra išleidęs Vakaruose 19 knygų, tarp kurių vieną, kurioje kritikuojama Stalino policinė valstybė.

Roy Medvedevas buvo pakviestas į KGB būstinę, kur jis turėjo 40 minučių pasikalbėjimą. Jam buvo pasakyta nustoti savo veiklą, ar priešingu atveju jam bus užvesta byla už antisovietinę veiklą. Jis atsakė, kad jo nuomone jis nesulaužė jokių sovietų įstatymų, ir jis tęs savo darbą, kuri atlieka jau 20 metų.

Tas grąsinimas R. Medvedevui rodo, kad naujoji Sovietų vadovybė ketina imtis griežtesnių priemonių prieš disidentus.

Lietuvos klausimas

PASAULIO K.D. UNIJOS SUVAŽIAVIME

Pasaulio Krikščionių Demokratų Unijos Politinio Komiteto ir Partijų pirmininkų suvažiavimas įvyko lapkričio 25-27 dienomis Quito, Ekvadore, Suvažiavime šalia 59 pasaulio tautų atstovų dalyvavo ir Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Centro Komiteto pirmininkas Vladas Šoliūnas.

Pasaulio Krikščionių Demokratų Unijos pirmininkas Mariano Rumor padarė gerai išmastytą pranešimą apie pasaulio politinę ir ekonominę padėtį ir krikščionių demokratų pažiūras sprendžiant įvairias problemas.

LKDS Centro Komiteto pirmininkas p. Šoliūnas padėkojo Europos bendraminčiams už paramą pavergtai Lietuvai, svarstant jos ir kitų Pabaltijo tautų padėtį Europos Parlamente. Kova dar tik pradėta. Prašė tolimesnės paramos priimant šią rezoliuciją Parlamento pilnaties sesijoj, tikėdamas, kad ji pasieks Jungtinių Tautų Dekolonizacijos Komisiją, kur bus progos pasireikšti pavergtos Lietuvos draugams ir bendraminčiams iš visų kontinentų.

Pasidžiaugė, kad viso pasaulio krikščionys demokratai sielojasi žmogaus teisėmis. Atkreipė delegatų dėmesį kad žmogaus teisės niekur nėra taip žiauriai pažeistos kaip Sovietų Rusijos okupuotuose kraštuose. Rūpinantis žmogiškomis teisėmis nereikia pamiršti ir pavergtų tautų teisių, be kurių jokios žmogaus teisės neįmanomos. Trumpai prisiminė padėtį pavergtoje Lietuvoje, gausią pogrindžio spaudą ir herojišką pavergtų lietuvių kovą už tautos elementariausias žmogaus teises.

Lietuvos reikalus labai stipriai parėmė prancūzų atstovas, Europos Krikščionių Demokratų Unijos vicepirmininkas Jean — Marie Daillet.

Pasaulio Krikščionių Demokratų Unijai parinktas kitas vardas — Pasaulio Krikščionių Demokratų Internacionalas. Naują Internacionalo pirmininku išrinktas Andres Zaldivar. Buvęs Čilės krikščionių demokratų pirm., jo pavaduotojas — Andre Louis — belgas. Generaliniu sekretoriumi išrinktas Angelo Bernassola, italas, jo pavaduotojas — Ricardo Arias Calderon, Panamos K.D. Partijos pirm.

Suvažiavime dalyvavo krikščionių partijų atstovai iš šešių kontinentų, 59 valstybių, jų tarpe trys egzilai: Lietuvos, Čekoslovakijos ir Lenkijos. Suvažiavimą globojo Ekvadoro KD Partija. Ekvadoro prezidentas prezidentūros rūmuose suvažiavimo dalyviams surengė iškilmingus pietus.

(LKDS biuletenio)

Nekaltai persekiojamo protestas

Lietuvos TSR prokurorui

Jono Sadūno

PAREIŠKIMAS

1982. XI.22 sesuo Nijolė Sadūnaitė atėjo aplankyti manęs į N. Vilnios psichiatrinę ligoninę, teismo psichiatrijos ekspertizės VI skyrių. perdavusi man atneštas lauktuves kalbėjosi su manim, o vėliau prie mūsų pokalbio prisijungė ir vokiečių tautybę turintis Valter Lindner. Greitai iš minėtos ligoninės I skyriaus atvedė Aloyzą Jukневičių, o į jo vietą ruošėsi išvesti 1978 m. iš Anglijos repatrijavusį į Lietuvą Dovydą Seveliovą, su kuriuo mano sesuo Nijolė Sadūnaitė anksčiau kalbėjo ir žinojo jo patirtas skriaudas, pažeminimus, vargus, neteisybes sugrįžus į Lietuvą. Kai aš nuėjau į Dovydo Seveliovo palatą, kuriame jau buvo sanitaras Česlov Černiavskij, pasakiau Dovydui Sevelio vui, kad apsivilktų mano šiltus apatinius rūbus. Tuo metu mano sesuo Nijolė Sadūnaitė medicinos sesers Jadzės Staševskajos buvo iškviesta į procedūrinį kabinetą užsirašyti į lankytojų knygą. Išėjusi iš procedūrinio kabineto Nijolė Sadūnaitė pamatė iš VI skyriaus į I-ją išvedamą sanitaro Česlovo Černiacskij Dovydą Seveliovą ir dar spėjo jam pasakyti: „Nenusiminkite, aš Jus lankysiu!".

Ant minkšto suolo sėdėjome iš dešinės į kairę aš, Nijolė Sadūnaitė, Valter Lindner ir Robertas Petraška. Medicinos sesuo nuėjo į gydytojos Ražinskienės kabinetą. Greitai išėjo gyd. Ražinskienė ir priėjusi prie Nijolės pradėjo šaukti: „Kas tu tokia būsi, ko tu čia atėjai, ko tau čia reikia?" Nijolė Sadūnaitė atsakė, kad yra J. Sadūno sesuo ir atėjusi manęs aplankyti. Tada gyd. Ražinskienė tęsė savo klausimų ir grasinimų seriją: „Ko tu kalbiesi su ligoniais, aš tau draudžiu čia ateiti, greitai išeik iš čia, nes pakviesiu miliciją, kad tave išvestų" ir t.t. Vėliau gyd. Ražinskienė puolė į isteriją ir pradėjo mėgdžiotis, rodyti liežuvį ir leisti įvairius nesuprantamus garsus... Nijolė ir mes tylėjome. Visa tai matė ir girdėjo be manęs ir Nijolė Sadūnaitė, Valter Lindner, Robertas Petraška ir kiti tuo metu koridoriuje buvę asmenys.

Nijolė Sadūnaitė tuojau apsivilko paltą, atsisveikino ir išėjo. Jau tada supratau, kad prieš mano seserį N. Sadūnaitę buvo surengta grubi provokacija. Tai patvirtino ir tą pačią dieną vykęs tardymas gyd. Ražinskienės kabinete. Ji sakė: „Labai gaila, kad tavo sesuo pabėgo, labai gaila. Pranešiau prokurorui apie jos elgesį. Ji yra saugumo įskaitoje. Dabar aš žinau, kas ir tu toks esi!" ir t.t.

Tos pačios dienos vakare atvyko milicijos darbuotojas ir civiliniais rūbais apsivilkęs asmuo, kuris 1982.X.11 d. vadovavo mano, taip pat sesers kambaryje pravestai kratai.

Parodymus apie Nijolę Sadūnaitę davė medicinos sesuo Jadzė Staševskaja ir sanitaras Česlav Černiavskij. Buvo kviečiami ir kiti VI skyriaus darbuotojai, bet jie atsisakė pasirašinėti po melagingai surašytais parodymais. Vėliau jie buvo terorizuojami ir gąsdinami gyd. Ražinskienės.

Prašau prokurorą duoti nurodymus ištirti šią kruopščiai surengtą provokaciją prieš mano seserį Nijolę Sadūnaitę.

1982.XI.24 **J. Sadūnas**

KREMLIAUS TAIKOS OFENZYVOJE

PANAUDOTA SOVIETŲ DVASIŠKIJA

Kaip praneša Londono dienraštis DAILY TELEGRAPH (I. 17), atvykusi į Britaniją sovietų dvasiškių delegacija, kuriai vadovauja Kijevo stačiatikių metropolitas Filaretas, susitikimuose su britų dvasiškiais padeda Sov. Sąjungai varyti propagandą prieš NATO raketas Europoje.

Atvykusi delegacija yra pirmoji nuo 1955 m., sudaryta ir daugelio tikybų, ir jai Sovietų vyriausybė pavedė „taikos ofenzyvos" uždavinį.

Kremlius yra pastebėjęs dvasiškijos žymų vaidmenį Vakarų taikos sąjūdyje ir todėl susigriebė sudaryti iš čionykščių komunistų, socialistų ir dvasiškijos „milžinišką taikos koaliciją" kovai prieš branduolinius ginklus.

Sovietiški svečiai siekia sustiprinti Britų dvasiškių paramą CND organizacijai (branduolinio nusiginklavimo), kuriai vadovauja katalikų kunigas Mgr. Bruce Kent, bandydamas sustabdyti Amerikos raketų dislokavimą D. Britanijoje.

Kiek svarbu Kremliui yra tas vizitas rodo dydis ir rūšis delegacijos, kuriai vadovauja žilabarzdis Kijevo metropolitas. Delegacijoje be to yra kitų Bažnyčių atstovai: Armenijos ir Gruzijos krikščionių dvasiškiai, oficialūs babtistų unijos atstovai, taip pat katalikų ir liuteronų.

Kun. Juozas Žemaitis yra parapijos klebonas ir Lietuvos, kuri turi daug katalikų gyventojų. Jis yra pirmas katalikas, kuriam buvo leista išvykti į užsienį su oficialia Rusijos delegacija. Liuteronams atstovauja Latvijos arkivyskupas Janis Matulis ir Estijos arkivyskupas Edv. Hark.

Delegacija yra atvykusi Britanijos Bažnyčių Tarybos kvietimu, suteikiant progą didelio tarptautinio įtempimo metu" apsvarstyti kokį įnašą gali padaryti krikščionys siekiant taikos ir teisingumo. Bažnyčių tarybos ir CND narys kan. Paul Oestreicher sakė: „Mes norime nugalėti pasitikėjimo puoselėjimo problemą tarp Britanijos ir Sov. Sąjungos, ir bandome sudaryti bendrą programą".

Delegacija turėjo progos pasikalbėti su Salisbury vyskupu John Baker, anglikonų grupės pirmininku, kuris buvo paruošęs kontroversinį pranešimą „Bažnyčia ir bomba". Rusijos planą pristatė archirejus Vladimiras Sorokinas, Leningrado teologinės akademijos profesorius. Kaip buvo pranešta praeitą savaitę, rusų delegacija kalbėjosi su Canteburio arkivyskupu. Per jų vienuolikos dienų viešnagę D. Britanijoje turėjo progos susitikti ir su kitais Britų dvasiškiais, apsilankę Skotijoje, Valijoje, Šiaurė Irlandijoje ir Airijos respublikoje.

Laike Sovietų delegacijos vizito tam tikruose sluoksniuose buvo pareikšti protestai, kad sovietų babtistų delegacijai vadovauja Aleksei Byčkov, kuris yra laikomas KGB agentu. Bet, ar tik jis vienas?

Kaip žinome, Sov. Sąjungoje dvasiškiams yra uždrausta politikuoti. O jeigu čia atvykusieji viešai diskutuoja politinius klausimus, tai klausimas kyla, kas jie yra?

Kun. J. Žemaitis dalyvaudamas sovietų delegacijoje, vengė pasirodyti Londono lietuvių bažnyčioje, bet pagal organizatorių paruoštą planą sausio 17 d. atlaikė mišias vienoje Londono katalikų bažnyčioje, Brixtono rajone, kur gyvena daug negrų. Ten pat buvo suruoštas rusų dvasiškių susitikimas su parapijiečiais, kur dalyvavo ir kun. J. Žemaitis.

Kun. J. Žemaitis, nemokėdamas anglų kalbos, turėjo mažai galimybių prisidėti prie „taikos ofenzyvos" vykdymo, kas buvo Kremliaus atsiųstos delegacijos pagrindinis tikslas. Sausio 19 d. jis padarė vizitą Britanijos Katalikų Bažnyčios galvai kardinolui Hume.

Sovietų dvasiškijos delegacija sausio 21 d. grįžo į Maskvą.

GROMYKOS VIZITAS VAK. VOKIETIJOJE

Sovietų užs. reik. ministras A. Gromyka, atvykęs dviejų dienų oficialiam vizitui į Vak. Vokietiją, sausio 17 d. Bonnoje banketo metu pasakytoje kalboje perspėjo vokiečius dėl Pershing raketų dislokavimo Vak. Vokietijoje.

Tokio tipo 108 raketos yra numatyta pastatyti šių metų gale Vak. Vokietijos teritorijoje.

A. Gromyka pasakė: „Mes negalime ignoruoti fakto, kad Vak. Vokietija yra vienintelė valstybė, kur numatyta instaliuoti Pershing II raketas, kurios per kelias minutes galės pasiekti strateginius taikinius giliai Sov. Sąjungoje".

Pabrėžęs reikalą užtikrinti jo krašto saugumą, A. Gromyka pasakė, kad Sov. Sąjunga turės išlyginti ginkluotę iš savo pusės net su kaupu, bet „tokia įvykių eiga padarys taiką dar labiau trapia". Sov. Sąjunga siekianti „sąžiningo susitarimo" dėl branduolinių ginklų apribojimo Europoje, — sakė jis ir pakartojo pastaruoju laiku Andropovo pasiūlymus sumažinti vidutinio atstumo raketų, kurios yra nukreiptos į Vak. Europą, iki tokio skaičiaus, koki turi Britanija ir Prancūzija.

A. Gromyka kategoriškai atmetė Vašingtono pasiūlytą ir Bonnos akceptuotą „nulinio pasirinkimo" planą, t.y. didžiųjų valstybių visiško atsisakymo nuo vidutinio atstumo raketų. Tas, esą, Sov. Sąjungai reikštų vienašališką nusiginkalyimą.

Ginkluotės sumažinimo klausimas buvo diskutuotas pasikalbėjime tarp A. Gromykos ir Vokietijos užs. reik. ministro Genscher, ir taip pat per jo vizitą pas Vak. Vokietijos prezidentą ir pas kanclerį dr. Kohl.

Per pasikalbėjimą su BILD koresponden tu, dr. Kohl parodė, kad jis tvirtai laikosi proamerikoniškos linijos. Tuo tarpu Vokietijos socialdemokratų partijos lyderis Vogel yra linkęs į lankstesnę politinę liniją Sov. Sąjungos atžvilgiu. Tas turės įtakos į Vokietijos parlamento rinkimų rezultatus.

PASAULYJE

— Vienas aukštųjų Britų komunistų partijos pareigūnų Mick Costello atsistatydino iš savo užimamojo posto partijoje. Kietos linijos komunistas, 46 m. Costello, nesutarė su partijos sekretorium G. McLennanu ir kitais vykdomojo komiteto nariais. Partijoje jau seniai vyksta trynimasis tarp vadinamųjų stalinistų ir eurokomunistų, kurie išdrįsta pareikšti savo kritiką Kremliaus atžvilgiu.

— Varšuvos milicija išlaikė 23 val. areštę amerikiečių korespondentę R. Gruber ir liepė jai palikti Lenkiją.

— Buvęs Čekoslovakijos min. pirm. pavaduotojas O. Sik, kuris 1968 m. prisidėjo prie liberalinių reformų, priėmė Šveicarijos pilietybę.

—Sovietų laikraštis „Trud" paskelbė kova prieš nutukimą.

— Nuo karščio Limoje, Peru, mirė 17 vaikų.

— Zimbabwėj paskelbtais sveikatos tyrimo duomenimis, pusė krašto moterų sirgo venerinėmis ligomis.

— Britų Krašto apsaugos ministerija patikrins sveikatą 12.000 karių ir civilių, kurie 1950 m. dalyvavo branduolinių ginklų bandymuose Australijoj ir Ramiajame vandenyne. Esą, 150 dalyvių jau mirė nuo vėžio ir kitų ligų, sąryšy su radiacija.

— Neapolio vyriausias prokuroras paskelbė, kad mieste yra apie 5.000 kriminalistų, kurie susiskirstę į 30 grupių. Apie 100.000 miesto gyventojų taip pat yra įvelti į tų grupių veikimą.

— Graikija nuvertino 15.5 proc. savo valiutą — drachmas.

— El Salvadoro konservatorių vyriausybė turi sunkumų su dešiniojo sparno aukštais karininkais. Praėjusią savaitę plk. Perez, kuris vadovauja vieno rajono daliniams, kovojantiems prieš kairiuosius sukilėlius. atsisakė palikti savo postą ir vykti naujoms pareigoms į Montevideo, kur jį paskyrė prezidentas Magania. Tik po kelių dienų ginčo, jis paklausė prezidento įsakymo. Dabartinė valdžia, amerikiečių spaudžiama, nori pamažu pašalinti ekstremistus karininkus, kurie pasižymi žiaurumais.

— Japonų Honda ir britų British Leyland automobilių gamintojai susitarė kartu sukonstruoti ir gaminti naują automobilį, pritaikytą pramoninin kams ir įvairiems aukštesniems pareigūnams.

— Kabulo radijas pranešė, kad Afganistano Baghlano provincijoj žemės drebėjimo metu žuvo 515 žmonių. Sužeistų buvo apie 3.000.

— V. Vokietijos žurnalas „Stern" paskelbė, kad N. Metų išvakarėse įvyko pasikėsinimas nužudyti R. Vokietijos prez. Honeckerį. 41 metų mechanikas nušovė vieną prezidento sargų ir pats nusišovė.

— Prancūzijos policija apkaltino airių pogrindžio IRA organizaciją už apmokymą Korsikos teroristų.

— Vienas italų laikraštis teigia, kad bučiuotis yra sveika ir tai pratęsina gyvenimą, o kitas sako,, jog sūris skatina žmogaus augimą. Tuose rajonuose, kur valgoma daugiau sūrio, jaunimas pastebimai yra aukštesnio ūgio.

— Amerikietis dantistas Clarkas, kuriem prieš kiek laiko buvo įdėta dirbtinė širdis, gavo iš ligoninės 56.000 dolerių sąskaitą. Tą pinigų sumą jis tikisi sutelkti reklamos būdu.

— British Leyland per praėjusius metus eksportavo į Europos kontinentą už 500 mil. svarų automobilių. Daugiausia „Metro" modelio — 51.000 mašinų.

— D. Britanijoje pasirodė 20 sv. vertės suklastoti banknotai. Policija jau konfiskavo apie 10.000 sv. vertės tų banknotų ir ieško nusikaltėlių.

— Nuo šaltų vėjų bangos, šiaurės Italijoj mirė keli šimtai žmonių.

— Prancūzijoj praėjusiais metais pagamintas rekordinis kiekis Burgundijos vyno — 240 milijonų litrų.

— Rytų Berlyno teismas nubaudė 7 metams kalėjimo V. Vokietijos pilietę G. Kluesse, kuri, esą, šnipinėjusi amerikiečiams.

— Kinija ir Angola susitarė užmegsti diplomatinius ryšius.

— Jugoslavijoj kalėjimo bausmės iki metų nubausti 5 albanų kilmės studentai, kurie vadovavo pogrindžio organizacijai, kuri siekia Kosovo provinciją, dalį Makedonijos ir Montenegro prijungti prie Albanijos.

— Afganistano partizanai pagrobė apie 15 sovietų patarėjų Kabule ir susprogdino kelias bombas mieste.

— Jugoslavijos valdžia nori importuotis iš JAV vieną milijoną tonų kviečių ir sojos produktų ir 180.000 tonų valgomojo aliejaus. Tas maistas bus skiriamas turistams. Už 970 mil. dolerių norima įsivežti kavos ir įvairių švarai palaikyti cheminių produktų.

DAINOS IR PARODOS

OPEROS SOLISTO RIČARDO DAUNORO NAUJAUSIA PLOKŠTELĖ

1983 m. sausio mėn. išeina R. Daunoro naujausia ilgo grojimo plokštelė, kuri vadinasi **„Kur bakūžė samanota“.** Vienoje pusėje solistas dainuoja lietuvių liaudies dainas, harmonizuotas lietuvių kompozitorių, pritariant fortepionu ir kai kurias dainas fleita. Antroje pusėje jis dainuoja vairias operų arijas. Viršelis labai gražus, spalvotas, atitinka plokštelės pavadinimo žodžius. Fortepionu jam akomponuoja ga bus jaunas Krefeldo Operos dirigentas Thomas Gribow.

Ričardas Daunoras gimė Lietuvoje, Žagarėje. Vilniuje jis baigė Valstybinę Konservatoriją, kaip operos dailininkas ir dainavimo dėstytojas. Lietuvoje dirbo solistu Vilniaus ir Kauno operose.

1976 m. būdamas koncertinėje kelionėje po Prancūziją, R. Daunoras pasiprašė politinio prieglobsčio Paryžiuje. Pasilikęs Vakaruose, 1977 m. dainavo Briuselio Karališkąjame Operos teatre, po to studijavo toliau dainavimą Stuttgarto Aukštojoje muzikos mokykloje pas pasaulinio garso tenorą Sandor Konya. Baigęs šią mokyklą, tuoj sudarė sutartį su dvejais Moenchengladbach ir Krefeldo operos ir baleto teatrais ir jau 3-čius metus sėkmingai dainuoja šiuose teatruose. Per tą laiką R. Daunoras jau paruošė 18 rolių ir sudainavo jau daugiau kaip 150 spektaklių. Nuo 1982 m. rudens jis buvo pakviestas į Krefeldo muzikos mokyklą dėstyti dainavimą, ruošti būsimus operos dainininkus.

Pasilikęs Vakaruose R. Daunoras yra sėkmingai koncertavęs: Amerikoje, Kanadoje, Australijoje, ir beveik visoje Europoje.

R. Daunoro ilgo grojimo plokštelė kainuoja 23 DM plius persiuntimo išlaidos. Siųsti čekius paverstus į Vakarų Vokietijos markes. Norintieji autogramos ant plokštelės tegu prašo prie užsakymo. Užsakyti galima tiesiai pas patį solistą, jo adresas:

R. Daunoras
Opernhaus, Theaterplatz
4150 KREFELD 1
West Germany

PLJS JAUNŲ DAILININKŲ RINKTINĖ MENO PARODA

1983 m. birželio 21 — liepos 9 d.d. Pasaulio Lietuvių Dienų metu įvyks Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos jaunų dailininkų rinktinė meno paroda. Paroda tęsis tris savaites ir bus išstatyta Ilinojaus universiteto Čikagoje architektūros fakulteto (School of Architecture, Art, and Urban Planning) meno galerijoje. Parodos oficialus atidarymas įvyks birželio 24 d. 5-7 val. vak. Lietuvių kilmės jaunimas iki 33 m. amžiaus kviečiamas savo darbų skaidres ar nuotraukas įteikti komisijos pirmininkei Birutei Šontaitei, PLD Raštinė, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Kiekvieną skaidrę ar nuotrauką reikia pažymėti savo vardu ir pavarde, pavadinimu, technika ir dydžiu. Skaidres ir nuotraukas prašoma įteikti iki kovo mėn. 1 d. Skaidres ir nuotraukos bus grąžinamos tik kartu atsiuntus adresuotą ir užmokėtą voką (self-addressed, stamped envelope).

Ši paroda suteiks progą pasirodyti ne tik lietuvių bet ir plačiai amerikiečių visuomenei. Jauni lietuviai dailininkai skatinami savo darbų skaidres kuo greičiau įteikti. Turintys klausimų prašomi kreiptis tuo pačiu adresu.

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ INFORMACIJA

LĖŠŲ TELKIMAS

II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų šventei lėšų sukėlimo bankete, kurį Čikagoje suorganizavo JAV LB Vidurio Vakarų Apygarda, didesnę svečių dalį sudarė vidurinioji ir jaunesnioji karta. Banketas buvo nuotaikingas ir jaukus, jo pasisekimu rūpinosi specialiai sudarytas, plačios apimties komitetas.

Meno parodos

Lietuvių Dailininkų Paroda bus 1983 m. birželio 25 — liepos 5 dienomis Čiurlionio Galerijoje, Čikagoje, II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu. Parodos rengimo komitetą sudaro Čiurlionio Galerijos globos komiteto nariai: Vanda Aleknienė, pirmininkė, Marytė Gaižutienė, Rimas Griškelis, Donatas Kavaliūnas, Vincas Lukas, Magdelena Stankūnienė ir Algis Trinkūnas.

Parodoje dalyvaus 32 dailininkai su 59 darbais. Paroda bus pasaulinio masto, nes dalyvaus dailininkai iš Kanados, Prancūzijos, Suomijos, Uragvajaus. Izraleio, Australijos ir JAV.

Sporto žaidynės

II-se Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse, kurios bus II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu, 1983 m. birželio 26 — liepos 2 d. Čikagoje, iki šiol užregistruota daugiau 100 sportininkų iš Australijos, krepšinio komanda iš Brazilijos, vyrų futbolo komanda iš Anglijos ir jaunių futbolo komanda iš Vasario 16-tosios Gimnazijos, Vokietijoje.

Pasaulio Lietuvių Dienos Čikagoje

Liaudies dainų popietė bus 1983 m. birželio 27 dieną, 5 val. po pietų Chicago Cultural Center, miesto centre, II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu.

Spaudos ir knygų kioskas bus kasdieną atdarymas Jaunimo Centro patalpose II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu.

II Pasaulio Lietuvių Dienų leidinyje PLB seimo skyrių redaguoja Romas Kasparas, PLJ kongreso skyrių — Ofelija Barškėtytė ir Ramunė Kubiliūtė, Sporto žaidynių skyrių — Vytautas Grybauskas, Dainų šventės — Danutė Bindokienė, Kultūrinių renginių — Vacys Rociūnas, Pramoginių renginių — Marija Remienė. Vyriausias leidinio redaktorius yra Bronius Nainys.

GALERIJOS SIDABRINIS JUBILIEJUS

Čiurlionio galerija, esanti Čikagos Jaunimo Centre, atšventė savo 25 metų jubiliejų. Daug lietuvių menininkų dovanoja savo paveikslus šiai galerijai.

PRIE KAPO...

Sustok, keleivi, pailsėk minutę
Ir prisiglausk prie šaltojo akmens,
Tegul tavy jausmai seni atbukę
Vėl atsikels naujai ir vėl gyvens.
Tegul primins tau praeitį garbingą,
Kūrėjus žmones vėl atmins širdis,
Ir tucs, kurie po šituo akmeniu sustingo,
Prikels jiai vėl gyventi atmintis.
Juk jie gyveno kūrė ir darbavos,
Kad šviestų saulė Lietuvos širdy, —
Dažnai, dažnai aukojo vargą didį savo,
Kad ateitis nušvistų mums šviesi.
Tad pagalvok, keleivi, šią minutę,
Ar pagarba tebėr tavoj širdy
Visiems, kur ilsisi seniai suklupę
Čionai, šio smėlio kaubury.

(Šis eilėraštis gautas iš Lietuvos).

Su lietuviais pasaulyje

OPEROS SPEKTAKLIS ČIKAGOJE II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ METU

1983 m. liepos 1 dieną, 8 val. vakaro
THE AUDITORIUM THEATRE
(Pasaulio garso scenoje)
70 East Congress Parkway, Chicago, Illinois

LIETUVIŲ OPERA
— stato —
I LITUANI

BILIETAI GAUNAMI:
Vaznelių prekyboje — Gifts International, 2501 W. 71st St., Chicago. Ill. 60629 — Tel. 471-1424.

Bilietų kainos: 20 dol.,15 dol., 12 dol., 8 dol., 6 ir 5 dol.

Paštu bilietai užsakomi tuo pačiu adresu siunčiant čekį Lithuanian Opera Co., Inc. pavadinimu. Kviečiami visi iš anksto įsigyti bilietus.

KUN. DR. J. PRUNSKIO VEIKLA

Pastaruoju laiku užsienio lietuvių spaudoje dažnai minimas kun. dr. Juozas Prunskis buvo nuskridęs į Madridą, kur sekė ten vykstančios konferencijos eigą, ir keliems dienoms buvo nuvykęs į Strazburgą, kur kalbėjosi su Europos Parlamento atstovais, ryšium su Baltijos valstybių byla.

Neseniai kun. dr. J. Prunskis atšventė savo amžiaus 75 metų ir kunigystės 50 metų sukaktį. Šia progas DRAUGAS (1982.XI.20) aprašė šio veikliojo kunigo darbus nuo pat jaunų dienų.

1925 m. Juozas Prunskis baigė Rokiškio gimnaziją. Jau tada jis pasižymėjo veiklumu, ypač pavasarininkų organizacijoje. Jis įstojo į kunigų seminariją ir studijavo VDU Teologijos — filosofijos fakultete. 1932 m. gavo bažnytinių teisių licenciatą ir buvo įšventintas kunigu.

Nuo jaunų dienų jis rašė straipsnius laikraščiams. Būdamas 29 metų, jis redagavo Lietuvos katalikų dienraštį XX amžių, bendradarbiavo kituose laikraščiuose. Jis yra parašęs per 10 000 straipsnių ir parašė ar suredagavo 36 knygas. Gyvendamas Amerikoje jis paskelbė ir finansavo 35 premijas lietuvių menininkams, rašytojams ir visuomenininkams. Visus jo darbus, atliktus lietuvių tautai, sunku suskaičiuoti.

JAV LB NAUJA KRAŠTO VALDYBA

Korespondentiniu būdu buvo išrinkta trijų metų kadencijai nauja JAV LB krašto valdyba.

dr. A. Butkus, pirmininkas;
Jonas Urbonas — vicepirmininkas;
Nijolė Maželienė — sekretorė, ir
Kazys Žiedonis — iždininkas.

Bet to išrinkta visa eilė kitų pareigūnų. Nauja valdyba pareigas perėmė 1982 m. gruodžio 5 d.

PROF. R. MISIŪNAS LONDONE

Sausio 14—18 dienomis Londone lankėsi istorikas R. J. Misiūnas, Yale universitete profesorius, atvykęs į Europą įvairiais reikalais. Jo parašyta knyga „The Baltic States — Years of dependence, 1940-1980“ (koautorius R. Taagepera) šių metų vasario mėnesį išeis iš spaudos.

Knygą leidžia Londono leidykla „C. Hurst and Co“, 1974 m. išleidusi prof. George von Raucho istoriją „The Baltic States — Years of Independence“.

Prof. R. J. Misiūnas tarėsi su leidėjais dėl knygos galutino apipavidalinimo.

ROMOS MIŠIOLAS

Mišiolas yra liturginė knyga, kurioje yra įvairios formulės visų metų mišioms ir jų apeigų aprašymas. Tai knyga reikalinga visų pirma kunigams.

Kaip praneša ELTA-PRESS, lietuvių informacijų biuletenis italų kalba, tokią knygą 1982 m. išleido Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybė.

Šis pirmas Romos mišiolas lietuvių kalba išleistas su dideliu pavėlavimu ir tiktai Tėvų Pranciškonų leidyklos dėka. Tas įvyko todėl, kad sovietų valdžia daug kartų žadėjo leisti tą knygą atspausdinti Lietuvoje. Pagaliau Maskva pasiteisino, kad tas pavėlavimas įvyko dėl popieriaus trūkumo. Tada Šventasis Sostas pasirūpino išsiųsti į Lietuvą reikalingą popierių, bet sovietų muitininkai, betikrindami siuntinį, nuėmė plastikinį įpakavimą ir tokiu būdu drėgmė sugadino visą siuntinį.

Pagaliau laisvajame pasaulyje gyveną lietuviai negalėjo ilgiau laukti. Todėl knyga buvo išleista Vakaruose. Dabar lieka problema Romos Mišiolą persiųsti į Lietuvą. Neatsižvelgiant į faktą, kad Mišiolas turi aprobatą mons. Liūdo Povilonio, Kauno vyskupijos administratoriaus, sovietų valdžia knygą neįsileidžia.

PROF. V. SRUOGIENĖS PASKAITA

Neseniai Čikagos universitetas buvo pakvietęs prof. Vandą Daugirdaitę-Sruogienę. kaip viešnią lektorę, kabėti apie Rusų intelektualinės istorijos bruožus.

Profesorė 1917 m. rusų revoliucijos metu studijavo Maskvos universitete, o daktaro laipsnį gavo Bonoje. Lietuvoje ji daug metų dirbo vienoje Kauno gimnazijoje ir yra parašiusi Lietuvos istorijos vadovėlį.

NAUJAS BIOCHEMIJOS DAKTARAS

Per 50 lietuvių šiuo metu dirba JAV universitetų profesūroje. Visi jie yra išėję aukštuosius mokslus pokariniais metais Vakaruose.

1982 m. spalio mėn. biochemijos daktaro laipsnį gavo Čikagoje 1953 m. gimęs Kazys Martinkus. Jis taip pat pradėjo dirbti aukštojo mokslo įstaigoje — Rockefellero universiteto labaratorijoje, New Yorke.

CHICAGOS ANGLIJOS LIETUVIŲ KLUBAS

Praeitų metų gruodžio 12 d. klubas turėjo metinį narių susirinkimą, kuriame apsvarstyta 1982-jų metų klubo veikla. Pranešimus padarė pirm. Jonas Jokubka ir kasininkas Kazys Rožanskas. Nežiūrint, kad Chicagoje lietuviškų parengimų netrūksta, klubas pagal išgalę rengė įvairius parengimus, bei dalyvavo kitų organizacijų veikloje. Nariai taip pat nebuvo užmiršti. Sergantieji buvo aplankomi ir išmokomos sirgimo pašalpos. Metų bėgyje lietuviškai spaudai, radijui, įvairioms lietuviškoms organizacijoms bei asmenims išmokėta $1215.00 aukų.

Iš pranešimų matyti, kad klubas nesirengia likviduotis, nors, narių skaičius mažėja. Vienas po kito į amžinybę iškeliauja. Iš paskutiniųjų sausio 2 dieną staiga mirė Vladas Palubeckas, sulaukęs 67 metų amžiaus. Jis buvo ilgametis klubo valdybų narys, ir aktyviai reiškėsi kitose organizacijose.

Šių metų klubo valdybą sudaro: Vladas Paliulionis — pirmininkas. Jonas Jokubka — vicepirmininkas, biuletenio redaktorius; Nina Liubinienė — sekretorius; Kazys Rožanskas — kasininkas; Bronė Černienė, Albina Adomaitienė, Ieva Paulauskienė, Jonas Aukščiūnas, Albertas Matulis — parengimų komisijos nariai. **K.R.**

MIRĖ ST. ČENKUS

1982 m. lapkričio 19 d. savo namuose Howard Beach, prie New Yorko, eidamas 84 metu mirė Stasys Čenkus, buvęs Lietuvos saugumo policijos valdininkas.

Velionis baigęs mokyklos pirmąją laidą ir dalyvavo Lietuvos laisvės kovose. Pasitraukęs iš kariuomenės, dirbo valstybės saugumo policijoje. Karo metu pasitraukė į Vokietiją, ir iš ten emigravo į Ameriką.

PABRANGO „DRAUGAS“

Čikagoje einančio liet. dienraščio „Draugas“ prenumerata nuo 1983 m. sausio 1 d. pakelta dviem doleriais. Dabar metinė prenumerata skaitytojams užsienyje kainuos 47 dol.

SPAUDOS VAJUS

Venecuelos LB Valdyba pirm. dr. V. Dambrava paprašė spaudos darbuotoją Julių Vaisiūną praverti tame krašte liet. spaudos platinimo vajų.

Tad Venecueloje toks vajus, pagal ankstyvesnį PLB paraginimą, bus pravestas 1983 m. sausio-kovo mėnesiais.

Atsiųsta paminėti

Lituanus, Nr. 4, 1982 m. žiema. Lietuvių meno ir mokslo žurnalas anglų kalba. Red. Jonas Zdanys, Yale universitetas, JAV.

Naujoji Viltis, Nr. 15, 1982 m. Politikos ir kultūros žurnalas. Red. Aleksas Laikūnas. Šiame numeryje 200 psl. Leidžia Lietuvių Studentų Tautininkų korp. Neo Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba, Chicago, USA.

Alma Mater, Nr. 1, 1979 m. Vilnius. Lietuvių pogrindžio leidinys, perspausdintas Čikagoje. Išleido Pasaulio liet. Jaunimo s-ga, 1982 m.

Šaltinis, Nr. 6, 1982 m. Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Leidžia Marijonai ir šv. Kazimiero s-ga. Redaguoja kun. dr. S. Matulis,MIC, Nottingham, Anglija.

Aušra, Nr. 82/4, Lenkijos lietuvių iliustruotas žurnalas. Leidžia Liet. Visuomeninės kultūros draugijos Centro valdyba. Vyr. red. E. Petruškevičius, Seinai, Lenkija.

Elta-Press, No. 10-11, 1982 m. spalis-lapkritis. Lietuvių informacijos italų kalba. Redaktorius V. Mincevičius, Roma. Šiame numeryje 31 psl.

Vokietijos LB Valdybos inf. biuleteni Nr. 9-10, 1982 m. Kalėdos. Biuletenyje 14 psl. Leidėjų adresas: 6840 Lampertheim 4, VLB Valdyba, W. Germany.

Anatolijus Kairys, PAŽADŲ DVARAS tautosakinis romanas. Išleido Lietuviškos Knygos klubas, Čikaga, 1982 m. 244 psl. kaina 8 dol.

Birutė Pūkelevičiūtė, MARCO POLO LIETUVOJE apsakymai. Išleido Lietuviškos Knygos klubas, Čikaga. 1982 m., 306 psl. Kaina 10 dol.

Pranas Naujokaitis, SAULĖLEIDIS, eilėraščiai. Išleido „Darbininkas“, Brooklyn, 1982 m., 72 psl.

Tėvynės sargas, Nr. 3, 1982 m. Žurnalas. Leidžia Popiežiaus Leono XIII Literatūros Fondas, Chicago, IL, USA. Red. Petras Maldeikis.

Šv. Pranciškaus VARPELIS, Nr. 10, 1982 m. gruodis. Mėnesinis religinio — patriotinio turinio žurnalas. Leidžia pranciškonai, red. T. Viktoras Gidžiūnas, OFM. Kennebunkport, ME, USA.

Karys, Nr. 9, 1982 m. lapkritis. Pasaulio lietuvių karių — veteranų mėnesinis žurnalas. Redaktorius Z. Raulinaitis, Brooklyn, USA.

F Neveravičius

KILPA

Romano fragmentas

Tačiau nei rytą nei kitą naktį Garėno nebešaukė tardyti. Tik po kelių dienų vėl prasidėjo klaikios naktys.

Garėnas pastebimai silpo fiziškai. Naktys be miego, įtemptai laukiant įprastinio tardymo, šimtams blakių žvalgant ir geliant slapčiausias kūno kerteles. Motorų dūzgimas kieme, tarpais atsklindą sielvartingi moterų šauksmai.

Iš pradžių Garėnas stengėsi palaikyti kūno jėgas gimnastikos pratimais. Tačiau netrukus pastebėjo, kad smarkesni judesiai nevėdinamoje kameroje vargina širdį. Be to, smarkiau pajudėjus, jausdavos stipresnis alkis, Žarnos imdavo skaudėti, skilvį graudžiamai mausti. Tekdavo vis labiau save versti mažiausiam judesiui.Tad jis liovėsi. Ištisomis valandomis išsėdėdavo ant kėdutės, atsirėmęs į sieną, priešais duris, kad prižiūrėtojas kiekvienu momentu galėtų jį pro angelę pamatyti.

Begalės minčių netvarkingai, susiraizgiusiom virtinėm slinko pro smegenis. Tačiau ilgainiui jos ėmė blankti, neteko gyvumo ir į jų viršų išplaukė abejingumas, nudažytas vienintelio gyvuliško noro — valgyti.

Ir tik, kai, dabar vis rečiau, jį išplėšdavo iš tos būsenos prižiūrėtojo balsas, įsakąs rengtis tardymui, visą Garėno būtybę nukrėsdavo tarsi elektros smūgis. Jis kaupėsi dvasia, jo galvojimas darėsi aiškus, visos ankstyvesniųjų tardymų smulkmenos stojosi ryškiai atminty, lyg būtų užfiksuotos filmoj.

Sutrukinėjusiu vietomis tinku ir sutraiškytų blakių kraujuotomis dėmėmis nuspalvintos sienos, į jas sužiurus, imdavo rodytis piešiniais, ištisais paveikslais. Tie piešiniai raizgėsi su mintimis, gimdė atsiminimus, čia vėl vargino, negalint prisiminti, kur ir kas panašaus jau matyta.

Ties kertėmis, žemai prie pat grindų, vienur kitur sienoje buvo įbrėžti arba sudegusiu degtuku įrašyta inicialai, eilėraščių posmai, sentencijos. Matyti, vienukė anksčiau buvo bendroji kamera.

Garėnas buvo išžiūrėjęs ir išskaitęs visus tuos parašus. Įdomiausi jų buvo trys. Kertėje, dešinėje lango, raudonai, tur būt, krauju įrašyta Šv. Rašto citata: „Mnie miest i az vozzdam“. („Mano yra kerštas ir aš jį įvykdysiu“). Viršum to parašo įbrėžta lenkiškai: „Pod twoją obronę uciekamy się... R. K.“ (Tavo apgynimui...“). Kitur vėl, prie pat durų lietuviškai: „Kas bus, kas nebus, o Lietuva nepražus. Padėk Dieve!“ Dar kitur, po langu buvo nubrėžta vyriška galva ir parašas: „Kostas“. Garėnas sumetė tuos parašus. Juos rašė trijų skirtingų tautų žmonės, patekę į vienokią nelaimę.

Garėnas vaizdavosi. Aukštas, pražilęs rusas emigrantas, intelektualas, tolstojiško nesipriešinimo piktam išpažinėjas, pradrėskęs ranką, mirko degtuką į lašantį kraują ir pritūpęs kertėje rašo.

Besąlyginiam, įkvėptam lenko tikėjimui, tačiau kartu ir rezignacijai priešpasistato lietuvis, atkakliai tvirtindamas savo ir tik pagalbos Dievą teprašydamas.

Kam tie žmonės tai rašo? Koks vidaus akstinas vertė juos rašyti tuos ir kitus, dažnai mažai prasmingus dalykus? Tuo metu Garėnas dar negalėjo to suprasti, negalėjo įsijausti į būseną žmogaus, kuris, laukdamas blogiausio, nori palikti savo egzistencijos ir kančios ženklą. Negalėdamas to padaryti prasmingai, daro tai, instikto vedamas.

Vėlgi tas Kostas. Kas jis? Kodėl jis neišspaudė iš savęs jokios išminties, nepaženklino savo buvimo čia kuo nors šauksmingu kaip kiti? Stačiai galvos apybraiža ir... Kostas.

Ilgainiui Garėnui tas Kostas pasidarė artimas. Jis valandomis žiūrėdavo į apybraižą, vaizdavosi tą Kostą. Vidutinio ūgio, kresnas, linksmų akių, kiek storokų, aistringų lūpų.

Tarpais Garėnui rodėsi, kad jis čia jau nebe vienas. Drauge su juo buvo Kostas.

Su Kostu galima buvo kalbėtis, galima buvo jam išpažinti visas paslaptis, pasitarti su juo, kaip atsakinėti tardytojui į klausimus. Galima buvo ir pasiginčyti su juo.

Garėnas neteko dienų, savaičių ir mėnesių sąvokos. Kartą paklausęs prižiūrėtoją, išgirdo atsakymą:

— Ženytis dar tau anksti. Suspėsi.

Nebeklausinėjo daugiau. Ir tik iš vis šviesėjančio dangaus, kuris švytavo dienomis vis ilgiau pro grotuoto, ligi trijų ketvirčių užmūryto lango plyšį, jis sprendė, jog eina į pavasarį.

Po ilgos, gal tris savaites trukusios pertraukos, tik atsigulęs po vakarinio patikrinimo, Garėnas buvo pašauktas tardymo.

(Bus daugiau)

Galvai ir plaučiams

GALVOSŪKIS NR. 91

Kokie du sekantieji skaičiai turėtų tikti šioj skaičių serijoje:
1, 4, 13, 28, 49, ?, ?

Atsakymas Nr. 90

Vienas ir keturios vienuoliktosios.

Darbo metu darbininkas pusvalandžiui išeina iš fabriko.

— Kur buvai? klausia sugrįžusį prižiūrėtojas.

— Išbėgau minutei į miestą plaukų apsikirpti, — paaiškino darbininkas.

— Darbo metu! Plaukų kirptis?

— Taip. Juk plaukai ir darbo metu auga, ar ne?

***

Po ilgų derybų su fabriko direktoriais, profsąjungos įgaliotinis sako darbininkams:

— Draugai, viskas gerai pavyko — susitarėm. Nuo sekančios savaitės gausite dvigubą atlyginimą, 12 savaičių atostogas, turėsite dvi valandas pietų pertraukos ir, svarbiausia, dirbsite tik penktadieniais...

Balsas iš salės:

— Ką? Kiekvieną penktadienį?!

***

Londono parke kalba agitatorius:

— Draugai, nuvertę kapitalistų valdžią, visi rūkysime cigarus, važiuosime nuosavais automobiliais, o šalia sėdės graži blondinė...

— Aš nenoriu cigarų ir važiuoti su blondinėm! — kažkas šūkteli iš būrio.

— Po revoliucijos tau bus pasakyta, ką daryti! — nutraukė jį kalbėtojas.

No. 29 January 1983

LYNES

LITHUANIAN YOUTH NEWSHEET

Seriously Folks... Thanks!

Another year without a Lith. band in the Soul charts. Only five issues of LYNES over twelve months. What was acheived in 1982?

Most end-of-the-year editorials are usually printed sometime before Christmas rather than well into the New Year. Apologies, but unavoidable print delays in October and November (regular readers are no doubt familiar with the 'late Lithuanian Calendar' story), coupled with some side-tracking by the writing team (none of whom are innocent!) are the feeble excuses behind that gap in your Yuletide reading. But it's quality that counts and I'm sure you can all forgive a little well deserved back-slapping..

Thanks to **all** the contributors who helped LYNES survive another year. No fair weather Liths, these. Congratulations to LYNESmen Gerard Jakimavičius and V. O'Brien who took time out to become fathers and thanks to the unsung heroes of the team — paper folders (at times it seemed as though they were a dying species but in the end enough folders showed up). No stamp collection is respectable without a sprinkling of foreign entries. Ours came from ELTA (Washington DC), the Lithuanian Information Center (New York), Lituanus, the Journal of Baltic Studies and many individuals throughout the world. Thanks for the news, encouragement and money (how could I forget the $1.000 award now frittered away from Dr Leonas Kriaučeliūnas in Chicago?) that came with them. Still, there's no news quite like home news, so if you attended a Vakaronė or LITHEX Weekend thanks for helping to give LYNES something to shout about.

Sadly though 1982 has not been without tragedy too. Oo behalf of everyone involved with LYNES I would like to express our heartfelt condolences to the family and friends of Edis Matukas Jnr,the designer of the paper's masthead, who died in November. He'll be sorely missed by us all

What does the New Year promise? All the latest on PLJK (Brits leaving their safe European homes?) reviews of **Lithex** and pre-Christmas Paris are on their way, along with the Vakaronė reports, songs, historical articles and Book-News that have made LYNES what it is — the number one source of informed Lithuanian news and views in the Western World (sorry, I meant the UK!). And if a few more pen pals surface in '83 then it will get even better! So you'd **better make sure your subscription is fully paid up for the next twelve months** or you won't know what you're missing! And while you're doing that, check that all your Lithuanian friends are getting copies too. That's what friends are for!

Finallyplease note a few extra dates that are printed in the Diary page; the birthdays ofLithuanian prisoners of conscience What will it cost you to send them a recorded delivery birthday card?

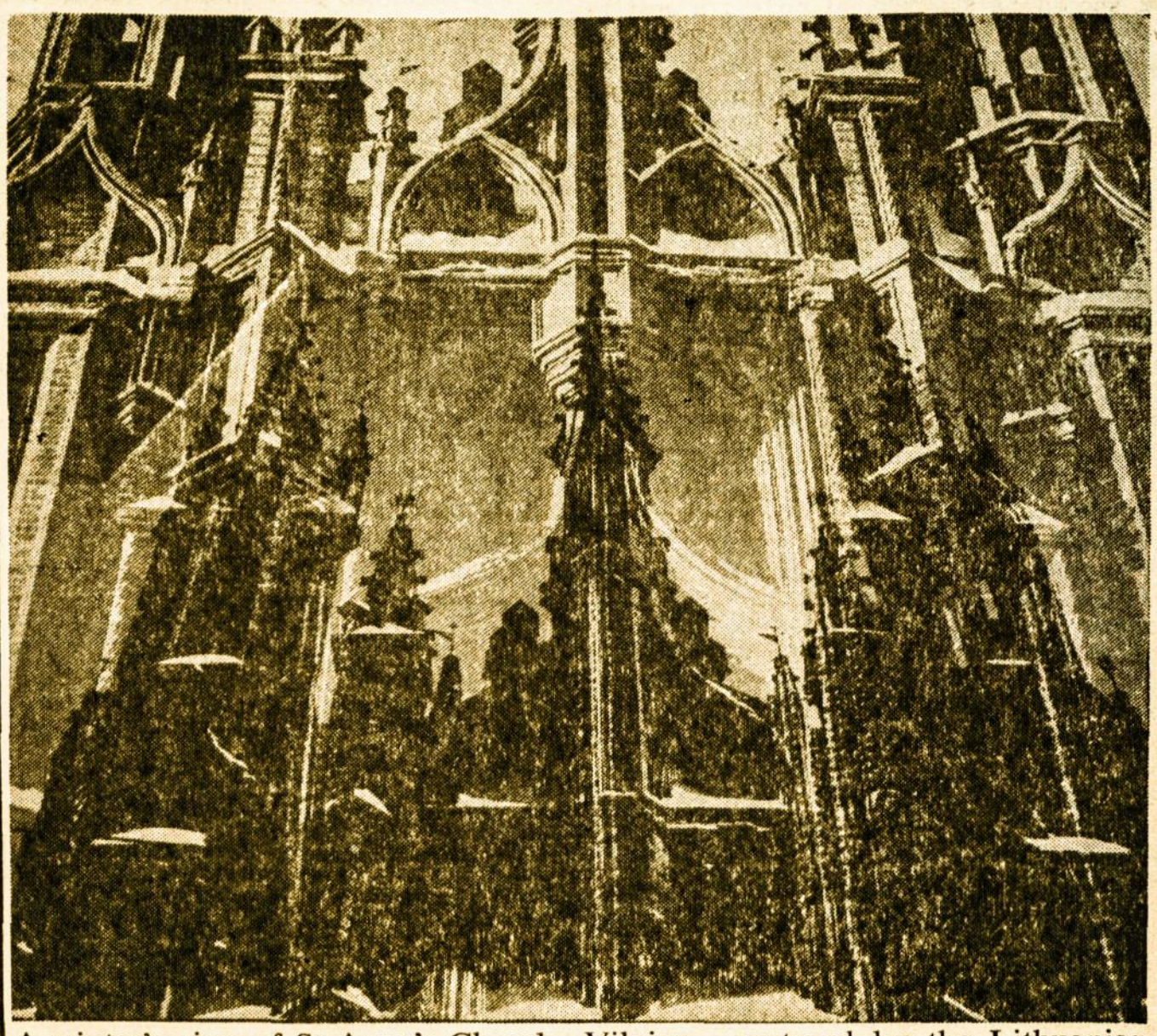

A winter's view of St Anne's Church, Vilnius, captured by the Lithuanian photographer Antanas Sutkus. Whilst we are relatively free to decide the manner of our Christmas celebrations, for those living in present-day Lithuania choices are more limited...

In this first issue of 1983 we have included a section written in Lithuanian that contains a short letter from Lithuania telling how Christmas is celebrated there nowadays (Laiškas iš Lietuvos).

Some of the old customs are still observed, but have had to be modified to suit a system in which religious festivals are not public holidays. So people no longer talk of celebrating Christmas, but of eating Christmas Eve Supper (Kūčios). The twelve traditional dishes are prepared and eaten, but celebrations are curtailed as the following day is not a holiday. For the same reason people are unable to travel far, so large family gatherings are uncommon. More usually the meal is eaten together with friends and neighbours. Every effort is made to ensure that nobody spends Christmas Eve alone.

The churches are packed, but few carols are sung during the services because few people still know them, and there are no hymn books.

Other Christmas customs, such as fortune telling, games, and story telling are rarely practiced due to lack of time — people have to get up early next day to go to work. Yet in spite of all the hardships, Lithuanians still feel a sense of togetherness on that evening.

Kazimeras Barėnas, is the most prolific Lithuanian novelist living in GreatBritain today (an English-language translation of his short story 'The Queen Mother', taken from his collection 'Twenty One Veronikas' is included in 'The Lithuanian Short Story — 50 Years', edited by Stepas Zobarskas, published by Manyland Books) and for many years was editor of 'Europos Lietuvis'. Last month he celebrated his 75th birthday and we are grateful to Mr Barėnas for allowing LYNES to mark this occassion by adding to this Lithuanian-language supplement with an extract from his forthcoming book 'Beragio ožio metuose ('The Year of the Hornless Goat) This book relates the fate of Ignacius Kaušpėda, a village-boy who moves to the town in search of work and an education. Whilst holding a variety of menial jobs Ignacius studies in his spare time and eventually graduates from High school and gets a job as a clerk at a school. In 1941 he is compelled to become a spy and in June that same year his wife, son and father-in-law are deported to Siberia.

The third feature is about Lithuania on old maps. Lithuania first appears on 14th century charts for sailors. Later, when atlases came to be published, some also included drawings of important cities eg the 1581 edition of Braun and Hoegenberg's 'Civitates Ordis Terrarum' has a view of Vilnius.

Whether or not articles written in Lithuanian will become an established feature of LYNES is entirely up to you, the contributor. If you don't send them in, they won't get published.

Vidas Puodžiūnas

What do LYNES contributors do in their spare time? Lithuanian - teacher **Romas Kinka** opened a bookshop within a library just over a year ago now. Here he tells us how

Bookselling in a Public Library

A Dream come true? Yes, although the economics of bookselling do tend to keep one's feet quite firmly on the ground. The dream: a general bookshop, now two such shops, in Hackney providing a service in areas where such a service did not previously exist with, moreover, total access to books within one building — books to borrow, books to refer to, and, now at long last, books to buy. We offer a service, it should be stressed, at no extra cost to the ratepayers of Hackney. We receive no grants from the council and, in fact, pay a commercial rent to the borough, the money going towards the library book fund, thereby improving the range of books within the libraries themselves. Nor are we a burden on the poor beleaguered librarian since our shops are walk-in lock-up places working independently of the library staff.

I am frequently asked about how we came to be the first to set up a bookshop in a public library. I supose it is axiomatic that the successful implementation of a new idea is the coming together of a number of elements with a goodly dose of chance. I have lived in Hackney on and off since the age of eight; I am a bookseller; and I was ready for a change. I had approached my friendly bank manager at the begining of 1981 with a view to backing for a high street bookshop in Hackney. The response was not particulary promising. Shortly afterwards I heard about a book-order point at one of the Brent branch libraries. The natural extension, it occurred to me, was a bookshop (I found out subsequently that the idea had been in the air for something like seven years). What propted me into action was Michael Holroyd's article in **'The Bookseller'** in March of last year, where, among other things, he talked persuasively of both the book-order point scheme and the bookshop-in-a-library idea. I made an appointment with the acting head of Library Services in Hackney and, several days later, clutching the relevant issue of **'The Bookseller'**, went to see him. The response, to my great relief, was enthusiastic and, indeed, has been so, all along the line, from every quarter. We were offered spaces in two of the Hackney libraries and, although we had planned on only one shop, decided to take both.

Our licence came from the council one week before opening the bookshop in the Shoreditch District Library in December, 1981. A period of eight months had lapsed from our first approach. The wheels of local government... The feeling of elation was tinged with the realisation that we had opened too late to benefit fully from the Christmas trade.

'A dream come true'

We stock what we believe to be as wide a range of both paperback and hardback books for adults and for children as is feasible within the small space given us (about fifteen feet by eight feet). Through good design,and to everyone's surprise, we are able to stock close to 4,000 paperbacks and 500 hardbacks at the Shoreditch shop. We are conscious of our responsibility to serve local people and not push certain kinds of books at the expense of a more general selection. We do not see our role as that of missioneries pushing 'good books' or a particular philosophy. In this sense, I believe, we answer the description of a community bookshop better than some community bookshops which survive only because of local and other grants, but seem to have a quite narrow view of the community they wish to serve. It seems to us both bad business and elitist to ignore what the majority of customers want, especially within a public library that exists to provide a service to **all** readers.

We hoped to reach people, both adults and children, who were library users but not book buyers, and, to some extent, we have. It has been particularly gratifying to have children, who had never even been in a bookshop before, as our regular customers coming in most often unaccompanied by their parents. We have recently introduced a savings scheme at both the library bookshops, aimed mainly at children to encourage them to save through us for a book they cannot immediately afford. Reflecting back over a period of only eight months at Shoreditch, it has to be said that our best customers are, perhaps not surprisingly, young or youngish professionals who either work or live in the area. The students from the City and East London College across the road, with one or two exceptions, buy only what they need for their courses. We still hope to reach a wider spectrum of local people. To this end, where we feel there is a need, we also stock a range of Afro-Caribbean and Jewish-interest books.

It may still be too early to say whether we could ever survive from passing trade alone but I seriously doubt it. The public library and college library supply side of our business is our bread and butter. Apart from survival, space is the one continuing problem, requiring painstaking care in the buying of books. Small is beautiful, but it is awfully hard work. To offset the limitation of space, we offer — as any other bona fide bookseller should but what is crucial for us — a fast book order service for any British book in print. This, as few customers appreciate (and why should they?) is well-nigh impossible with certain publishers whose trade departments and/or distribution service seem calculated to shortening the useful working life of the bookseller. I should at this point register our thanks to the publishers and wholesalers who were supportive of our venture and continue to help by providing a first-class service. I would like to name them all — the list is not very long — but they know who they are.

Part of this article was first published in 'The Bookseller' 12 June 1982.

Lithuanian Assaults!

Since the East Barnet *Vakaronė* our dedicated troops have made two further assaults on the British Way of Life and have held two more *vakaronės*. Report by *Regina Puodžiūnaitė*.

For the first of these two vakaronės we journeyed through torrential rain to Cambridge, meeting at 12.30 pm in one of its watering holes. This particular hole was a mere 150 yards from the Algis Silnickas residence, the venue of our vakaronė — there couldn't have been any other reason for meeting there,unless you're partial to sawdust on the floor and wooden benches. After a pub lunch we hit the road and, looking like a tourist contingent loaded with cameras, we marched through the learning halls of Cambridge where Algis gave us a guided tour. The rain came in dribs and drabs, and one tourist (NOT of our party) even obliged us all by falling off his punt as we gazed from a bridge!

After we returned to Algis's rooms and had cleared the tables of dust and disposed of his notes etc (Algis doesn't stand on ceremony) we tucked into the food. Everybody seemed to have had the same idea and we had about five varieties of quiche to chose from!

We then settled down to hear Algis deliver his talk on 'The World Youth Association and Youth Congresses', a fairly topical subject as we were drawing near to the time of choosing delegates for the fifth Youth Congress in 1983.

Algis began with a history of Lithuanian World Youth Congresses. They were first publicly suggested in November 1963 at a Lithuanian Students' Federation convention in New York. After this convention a Committee was formed from the leaders of the 11 main Youth Organisations in North America and 5 delegates from the World Lithuanian Community. Algis Zapareckas was elected chairman and the committee set about planning and organising the first Youth Congress. The aim of the Congress was to bring together youth of Lithuanian descent to one place and familiarise them with the workings and organisation of Lithuanian Youth in North America. In general this First Congress was a success, it was loose in its organisation and thus gave people a free choice as to what they wanted to do.

The second congress, held in 1972. was split into 4 parts and Atstovai (delegates) first came onto the scene. There were 225 of them from 12 nations, half from North America. They all had to speak Lithuanian and be between the ages 18-30. No formal preparation was given, it was left to the individual nations to prepare their own people. Unfortunately only the Australian Contingent was prepared formally.

The Third Congress was in South America. It was realised that the majority of participants at the previous Congresses had been from North America and that help was being denied to the regions that needed it most, namely South America, Europe and Australia. There were many problems. Many in South America thought it would lead to a large amount of unnecessary and fruitless work. In North America, the questions being asked were — Why South America? We speak Lithuanian, the youngsters there don't. Why should we go on such a long journey?

Each of the three countries involved — Argentina, Brazil and Uruguay, took an active part in the organising and undertook the bulk of the fund raising. There was increased contact between North and South America. Things were not easy, all three countries are very large. Travelling between the cities was very difficult and no finance could be found to subsidise the expensive air fares, therefore all travelling was done by bus. PLJS President, Antanas Saulaitis, travelled 50,000 km. in 831 hours of travel!

The congress, which included Christmas

continued overleaf

LITHUNIAN ASSAULTS

continued from Page 2

Day, started with a camp near Buenos Aires. The Opening Ceremony was on Boxing Day and all participants then took a boat to Montivideo, Uruguay that evening. After this the congress moved to Sao Paolo, Brazil for the Study Days.

As we all know, the Fourth Congress was held both in Great Britain and in West Germany.The opening ceremonies were held in London at the Queen Elizabeth Hall with a concert, then a march to the Cenotaph in Whitehall to lay a wreath, and a mass said by Bishop Deksnys in the Brompton Oratory. All these were attended by an amazing number of Lithuanians from this country. Hundreds appeared from nowhere, some after considerable absence from Lithuanian events.

The camp part was held at St. Mary's College, Strawberry Hill. After a week the congress moved by bus and cross-channel ferry to Altenberg in West Germany. The closing ceremonies were held in Frankfurt. This included a talent evening, a concert and a very spectacular dance with palm trees in the foyer and a Jazz Orchestra to provide the music.

Algis's talk ended with the question 'Will Britain be represented at the next Youth Congress?' In the discussion that followed past congress participants shared their experienes with the rest of us and gave us a hint of the kind of atmosphere we could expect at 1983's Congress.

Later in the evening Vincent O'Brien grabbed the limelight and produced some copy music which he just happened to have on him. The rest of the evening was spent in musical harmony and for the finale lights were turned, out, a single candle lit and placed in the centre of the room and everyone made a circle by linking arms. No this is not the setting of occult practice, but the perfect conditions for the rendering of 'Ateina Naktis'. Filled with soaring spirits we all parted content and trecked back to the Metropolitan City, quietly humming new songs.

In contrast to Cambridge, a more recent Vakaronė was held on the 25th September in Leytonstone at the home of Gajutė and Vincent O'Brien. This Vakaronė was well attended, with people trundling in from Southampton, Oxford, Cambridge and Nottingham. (Perhaps this is the only chance these Lithuanians get to eat properly?).

The theme this time was National Costumes and it was delivered by Ponia Zinkuvienė. This turned out to be quite a controversial subject. The general feeling of most of those present was that the present-day National Costume was a little too gaudy. Back in Peasant time Lithuania, natural dyes, such as onion peel, were used. Therefore colours were very 'earthy', unlike the rather bright artificial colours used today. The talk was accompanied by samples and slides of various costume.The really old costumes with simple designs and earthy colours proved to be the more popular. Among the slides was one of the National Costume which was presented to Princess Diana as a wedding gift. This costume was purposely designed so that each item could be worn separately in the hope that maybe Diana would wear some of it at least.

A pleasant evening slowly drew to a close as the supply of slides was finally exhausted. Since many of us had to rely on London Transport to get home, people began to drift away early — but not before details of the next vakaronė were decided and another link in this chain of special events was fixed.

Rather than wait for the next issue of LYNES to read about Vakaronės why not phone Gajutė for details and experience the next one personally?

What does daina *mean? In Lithuanian* daina *means* song - *but in Amsterdam there exists a Dutch vocal ensemble that calls itself* Daina. *Tenor* Jan Sleumer *explains this musical connection.*

Braggadocio Which Became Reality

DAINA in Van Ostadetheatre in Amsterdam, 1982.

We sing Lithuanian folk-songs, that's why we took 'Daina' as our name. We? Who's we? Two sopranos; Marjolein (a teacher) and Marga (a rising actress), two altos; Esther (occupational therapist) and Bety (the same), two tenors; Bart (laboratory head) and Jan (History student, author of this article) and two basses; Gosse (teacher of Dutch) and Han (Chemistry student), eight singers aged between 20 and 38, conducted by Paul, a student at the conservatory of Hilversum. So why did Dutch singers, some of them not even knowing where Lithuania was to be found on a map, start a Lithuanian folk-ensemble? That was a matter of braggadocio!

On 7 January 1982 when my Lithuanian friend Mr Kaplanas by chance told me that three weeks later there would be a meeting of the Lithuanian community in Holland I bragged that I would be there too — with an ensemble singing three Lithuanian songs for four voices. And indeed, on the 23rd, five singers (I couldnt find more within such a short time) plus a conductor arrived in Leidschendam (near the Hague) with the promised three songs: 'Ko liūdi putinėli?', 'Beaūštanti auš relė' and 'Jau saulutė leidos'. Translations and pronunciation were provided by Mr Kaplanas, who also christened us 'Daina'.

Of course we surprised the Lithuanians in Leidschendam with our boldness and with our songs, but in her turn the Belgian-Lithuanian Mrs Gailutė-Spies baffled us! Immediately after the concert she rushed to the telephone and arranged a performance in Liege (Belgium), at the celebration of Vasario 16. After a try-out in the van Ostade-theatre in Amsterdam on 28 February we went to Liege on 6 March. Our repertoire was now extended to six songs, the above mentioned plus 'Ant kalno karklai', 'Ei, griežle, griežliukė' and 'Stikliukėlis'.

Events then just seemed to avalanche. 'Stad-Radio-Amsterdam' interviewed us and broadcast two of our songs and, as if that wasn't enough, we were invited to Paris for a Mother's Day celebration organised by French-Lithuanians on 7 May. This time we came with 11 songs, our new ones being 'Klevelis', 'Siuntė mane motinėlė', 'Vasaros šokis', 'Prieš kalną beržai' and 'Vai tu dzieme'. Our first season ended with a concert in the van-Ostrade-theatre on 4 June in a programme that included Jolanta Vaičaitytė from Paris with songs, Lithuanian fairy-tales (in Dutch), poems (by Mr Kaplanas) and mime-sketches based on a short story by the Prussian - Lithuanian author, Johannes Bobrovski. Then we all went on holiday!

We consider ourselves a folk group presenting Lithuanian folk-music, which implies a lot of variety: 'dainos' (folk), raudos (mourning), wedding and dancing songs, and also 'sutartinės' (ancient polyphonic ritual and work songs). You can imagine there's a lot of work ahead of us. So far we have only sung 'dainos' arranged for four voices by Lithuanian composers or by our conductor Paul de Boer, but in future we would like to experiment with different combinations; solos, duets, trios etc. Moreover, Paul, who is also a pianist, wants to include recitals of Čiurlionis' piano-works.

Finally, I'm going to reveal some of our aspirations. We dream of laying our hands on some skudučiai (reed pipes) and bird-flutes. Another prospect is the establishment of a Lithuanian dance group and an instrumental group, so that the three could co-operate (eg at folk-music festivals) in a complete programme. In future we would like to be dressed in traditional Lithuanian costumes. We also want to visit Lithuania itself because what could be more interesting than quenching our musical thirst at the authentic fountain of Lithuanian folk music? We want to see the land, meet the people and hear their reactions to our enterprise. Maybe we could get a lot of good advice and inspiration from them.

So, if anybody can help us with ideas, music or instruments, please do not hesitate to write or come over to Amsterdam and stay and talk with us. (**Ed.** Readers can contact Jan Sleumer at Westlandgracht 205-III, 1059 TM Amsterdam. Tel. 020 - 140 840) Meanwhile, we are concentrating on a performance in the library of Amsterdam University, at the opening of an exhibition of works by the Latvian cartoonist Sergei Civinski (14 Jan 83) and, after receiving a letter from the Association of Young American-Lithuanians, we are considering the possibility of a nationwide tour of the USA in October 1983! 'Nenardyk antele giliai ežerėli'?!

LYNES nuoširdžiai dėkoja rašytojui Kazimierui Barėnui už leidimą atspausdinti sekančią ištrauką iš naujos knygos, kuri netrukus pasirodys spaudoje. Tuo pačiu, LYNES sveikina rašytoją 75 m. gimtadienio progą (gruodžio 30 d.).

Beragio ožio metuose pasakojama apie jaunuolį Ignacą Kaušpėdą. Jis iš kaimo atėjo į miestą, dirbo malūne, lentpiūvėje, piovė miestiečiams malkas, dirbo sargu, bet kartu mokėsi, baigė gimnaziją ir tada gavo gimnazijoje raštvedžio darbą.

Kaip ištrauka rodo, 1941 m. jis buvo priverstas pasirašyti pažadą šnipinėti. Birželio mėnesį buvo išvežti į Sibirą jo žmona, sūnus ir uošvis.

Pasikalbėjimas

...Uošvio duonos jis gi nevalgo ir nieko neskriaudžia, ir nėra ko taip prikišamai urgzti. Taip, urgzti. Jeigu nekenti, tėvuk, tai ir sakyk: tu šioks ir toks. O jis tik toks, kad alaus išgėrė ir dar išgers, bet vien tik didžiųjų pertraukų metu, kad namie nesikabinėtų uošvis.

Tokią didžiąją pertrauką, kai jis buvo kažkur tarp „Šaltinio“ ir gimnazijos, paskambino Treigys, bet jo nerado.

— Draugas Kaušpėdas? — popiečiu jis išgirdo telefono ragelyje balsą. — Treigys. Skambinu jau trečią kartą, ir vis nėra. Sakau, ar pabėgo, ar ką. Mūsų draugas laukia ir nesulaukia. Adresą, tur būt, tebeturi?

— Taip, turiu.

— Nueik. nueik. Kaip gi taip?

— Neturiu nieko nunešti, — sukosi jis.

— Negali būti! Per tiek laiko... Žinai, šiandien 9 valandą.

— Kad tikrai...

— 9 valandą, — ir pasikalbėjimas nutrūko. Ar jis turėtų užrakinti raštinę ir vėl bėgti į „Šaltinį“ ir nuplauti visą pasiutimą? Bet uošvis pašnairavęs ir vėl kryptelės galva ir sakys: va pasmirdusi broga sėdi! „Šaltinio“ jis tą vakarą nepasiekė, ir Jaraminas tylėjo ir nerodė savo jausmų, tik Monika aikčiojo. Ką tu jiems sakysi, ką jie tau darys? Viešpatie, o, Viešpatie! Tas ir Viešpats, rodos, svetimas ligi šiol buvo, niekas jo vardo nei iš reikalo, nei be reikalo neminėdavo, o dabar tik pasiklausyk jos dejavimų! Viešpatie ir Viešpatie.

— Viešpatie su viešpačiukais, — šūktelėjo, ilgai klausęsis įkyrių žmonos dejavimų.

— Nesijuok, — Moniką nustebino jo šūktelėjimas, ir ji turėjo patylėti, kol susigaudė, ką atsakyti. — Dar tau bus viešpačiukai.

— Bus, bet tik man.

— Visi jausim.

— Bet bus tik man.

Ir dejavimas nutrūko dar gerai prieš laiką jam išeiti. Gatvė ir šįkart ta pati, tik namų numeris kone dvigubai didesnis. Ir tas namas sodo gilumoje nedidelis, bet dailus kaip lėlytė, su mažu stikliniu gonkeliu. Ir sargybinio nė ženklo. Barbenosi jis ilgai į gonkelio duris, kol išgirdo varstant kitas viduj.

— Prašau tiesiai. Ar draugas Kaušpėdas? — matyt, suabejojęs savo svečio tapatybe, paklausė prie slenksčio pasirodęs smulkutis rudaplaukis su didele karpa dešinėje smakro pusėje. — Jau seniai laukiu.

— Rodos, laiku ateinu. Taip man buvo sakyta.

— Aš ne apie šią dieną kalbu, drauge. Tamstos pavardę jau seniai turiu ir vis laukiu. Argi, sakau, nieko jis neturi man pasakyti? Laukiau, laukiau ir nebeiškenčiau. Jeigu, sakau, žmogus davė pasižadėjimą ir net raštu, tai turi ir vykdyti. Ar ne taip?

Rudaplaukis sėdėjo už stalo, pasukęs į šoną galvą ir parėmęs ją kaire ranka. Jis ir kalbėjo tarytum ne per tarpininką atkviestam ir pirmą kartą sutiktam Ignacui, bet savo jau ilgėliau nematytam bičiuliui.

— Taip tai taip, — tiesiai prieš jį sėdėjęs kitapus stalo, Ignacas dar labiau pasitempė, — bet aš nieko neturiu pasakyti.

— Negali būti! — reikšdamas nustebimą, ir jis atsisėdo tiesiai. — Uždarytas gi nesi, su žmonėmis kasdien susitinki, dar ir dirbi tokioj vietoj, kur šimtai jaunimo ir nemaža suaugusių. Žinau, kad turi žmoną ir uošvį. Tik turėk akis ir ausis.

— Žmoną ir uošvį...

— Jie irgi žmonės, gali turėti savo nuomonę, eiti su mumis ar prieš mus. Pavyzdžiui, kaip uošvis? Ar patenkintas?

— Jis visada patenkintas, — jau prakaituojaučia kakta atšovė.

— Irgi keistas žmogus, jei taip. Ar nepasakytum, kad keistas? Buvo seniau patenkintas ir dabar patenkintas, nejaučia jokio skirtumo, kas valdo. Ką gi jis dirba?

— Laiškanešys.

— Tai ar jam toks pat malonumas nunešti laišką, pavyzdžiui, dvarą turinčiam burmistrui ir dabar iš kalėjimo išlaisvintam ir jo vietą užėmusiam vykdomojo komiteto pirmininkui, kuris ligi šiol kovojo ir kentėjo? Žmogus turi jausti skirtumą, jis negali būti abejingas. Su mumis, arba prieš mus, trečio kelio nėra. Tur būt, supranti.

— Taip, suprantu, bet mano uošvis nėra koks nors gudruolis, — įsiterpė Ignacas. — Žmogus, taip sakant, gyvena su šia diena. Atlieka, kas jam pavesta...

— O su kuo jis? Su mumis ar prieš mus?

— Aišku, kad su jumis.

— Kodėl sakai: su jumis? Ar save išskiri iš mūsų? Tikiu, kad ir pats esi su mumis. Ar nesi?

— Taip, taip, žinoma, esu.

— Tai, va, kad ir dėl uošvio. Kasdien susitinkate, pasikalbate, tai jis turi būti aiškus kaip ant delno. O jo charakteristiką davei prastą. Visada patenkintas! Kas gi, ar jis prisitaikėlis, veidmainis, kad tik niekas nejudintų? Bet užteks šįkart apie uošvį. Apie žmoną kitą kartą pakalbėsim. Dabar sakyk, su kuo darbe susitinki?

— Su daug kuo ir su niekuo.

— Kas čia per pasakymas?

— Užeina direktorius, mokytojai. Užeina sargai, bet vis su reikalais. Apmokėk sąskaitą, parūpink kreidos, išsiųsk raštą.

— Ir niekada nepasikalbate apie gyvenimą, naują tvarką?

— Ne.

— Tai pasikalbėk. Dabar toks laikas, kad daug kas keičiasi, ir žmonės apie tai kalba.

— Nelabai.

— Va, matai. Sakai: nelabai. Vadinas, kalba. Girdėjau, kad kalbėjot net apie vėliavos iškėlimą, — šypsojosi Ignaco pokalbininkas. — Kad kiek ir būtumėt iškėlę, ir mes net nežinotume iš anksto.

— Niekas nebūtų!

— Iš kur žinai, kad nebūtų?

— A, liežuviu pamakalojo.

— Iš kurgi žinai, kad ateisi rytą ir nerasi: plevėsuoja!! Sakyk, iš kur?

— Netikiu.

— Čia ne tikėjimo reikalas. Pats gal ir netiki, kad reikia iškelti. O kiti, matyt, tiki. Tai už kitus negali atsakyti: netikiu. Tik už save ir tai gal ne visada. Jei geras gundytojas prisėstų, gal ir pritartum jam, kad buržuazinė santvarka buvo geresnė. Gal sutiktum, kad vis dėlto buvo sava kariuomenė, turėjai teisę kaip šaulys vaikščioti uniformuotas ir taip toliau. Esi lietuvis, ir patriotinėm kalbom nesunku apnuodyti žmogų. Ar ne taip?

— Nežinau.

— Va, jau ir svyruoji!

— Aš pats apie save tai žinau, — skubėjo jis užtikrinti, — bet, kaip sakot, už kitus negaliu kalbėti.

— Taip, taip, už kitus ne. Kitus reikia pažinti, ištirti.

Šitas šnekus rudaplaukis kalbėdamas išlydėjo Ignacą taip pat iki vartelių. Lydėjo vis pristodamas, o įtikinėdamas dar ir pirštu bestelėdavo, tarytum tuo būdu pastiprindamas argumentus. O ateik tu kitą savaitę tą pačią dieną ir valandą, tik geriau pasiruošęs — su pilnom kišenėm žinių, kaip jis juokaudamas sakė. Jei kas norėtų vėliavą kelti ar sugalvotų kokį sabotažą, skambink tuoj telefonu, kuris tau buvo duotas.

— Kas čia ką sugalvos!

— Nebūk toks tikras. Mes gi jau išsiaiškinom ir sutarėm, kad už kitus negali atsakyti. Ar ne taip?

Ignacas nežinojo, ką galvoti ir kalbėti. Ką tik jis sako, vis nepataiko.

— Sakiau, kad nieko nežinau, — žmonai ir uošviui tik tiek jis atvėrė. Ar jie patikėjo? Matyt, ne. Kurgi tu buvai šitiek laiko? Gal valandą prasėdėjo ir prisiklausė pamokymų, kaip niekuo negalima pasitikėti. Jaunas plepys, sakė jis namiškiams, štai kas yra tas žinių rinkėjas. O plepumo klausytis vargina, tai Ignacas po to dar pasišvaistė Respublikos gatvėje, norėdamas atvėsti ir prasiblaškyti. Melas, drožė jis tiesiai namo, bet negi pradėsi pasakoti, kad dėl uošvio laikysenos gaudė jį kaip reikiant? Jaraminas užtai pratrūktų prieš žentą pikčiau negu dėl tos brogos. Ir Monika dar labiau susvetimėtų Ir įtarimai padidėtų, kad jis jau visiškai parsidavė. Ne tik kakta jam išrasojo besiklausant, bet ir marškiniai prilipo prie nugaros. Fu!

Autoriaus Biografija

Buvo išleistos šios K. Barėno knygos tomai **Tūboto gaidžio metai** ir **Dvidešimt viena Veronika**, apsakymų rinkiniai **Giedra visad grįžta, Karališka diena, Atsitiktiniai susitikimai** ir **Kilogramas cukraus.** Romanas **Beragio ožio metai** dabar spausdinamas Amerikoje.

Be kita ko, už **Tūboto gaidžio metus** buvo paskirta V. Krėvės vardo, o už **Dvidešimt viena Veroniką** rašytojų draugijos premijos.

Ilgą laiką redagavo **Europos Lietuvį**. 1964-1980 m. ėjo K. Barėno redaguoti literatūros metraščiai **Pradalgė** (išleisti 10 tomų), 1958-1964 m. **Rinktinė** (14 sąsiuvinių), 1959-1981 m. jis paruošdavo sieninius kasdien nuplėšiamus kalendorius su pasiskaitymais. 1957 m. išleista KB redaguota skaitymų knyga **Sauja derliaus,** 1978 m. parašyta knyga **Britanijos lietuviai 1947-1973.**

Atskiromis knygomis buvo išleisti JB išversti J. Hilton **Sudiev, pone Čipse** ir J. Steinbeck **Tarp pelių ir vyrų.** Rankraštyje tebėra W. Faulkner **Įsibrovėlis dulkėse** vertimas.

Lietuva senuosiuose žemėlapiuose

Detalė iš Olaus Magnus Skandinavijos žemėlapio, išleisto 1539 m. Venecijoje

Senieji Lietuvos žemėlapiai liudija mūsų tautos garbingą praeitį ir jos istorinę reikšmę tarp kitų Europos valstybių. Lietuvos vardas jau minimas 14-tame šimtmetyje jūrininkams naudoti sudarytuose žemėlapiuose, vadinamais „portolanais".

Kartografija, kaip ir visas grafikos menas, labai išsivystė renesanso laikais, Gutenbergui išradus spaudą. Tuo pačiu metu kilo didelis susidomėjimas svetimais kraštais ir prekybiniais sumetimais pradėta daugiau keliauti. Leidžiamos religijos istorijos ir geografijos knygos buvo iliustruotos grafikos darbais. Istorijos ir geografijos veikalų aprašymai, vaizdai ir portretai buvo surišti su Lietuvos praeitim, o atlasuose talpindavo Lietuvos žemėlapius.

Žemėlapiuose dažnai atvaizduojama visa krašto politinė ir ekonominė padėtis, matosi pilys, tvirtovės, vyskupijos, miškų gyvūnai, mūšiai, kariai, bei vietiniai gyventojai. Kitoje žemėlapio pusėje aprašomos vietovės ir gyventojų papročiai. Žemėlapiai nebuvo tikslūs, nes žinios apie kraštą buvo surinktos tik iš įvairių kelionių aprašymų ir brėžinių. Geografinė padėtis buvo nustatoma astronominiu būdu. Taip pat buvo naudojamasi kartografinėmis projekcijomis, bet jos nebuvo tobulos. Vietovardžiai buvo surašomi įvairia rašyba. Vilnius buvo rašomas Wilno, Vilno, Vilna. Atstumai, upių tekmės, krašto sienos buvo pažymėtos apytikriai, kiek tiks liau — jūrų krantai.

Žemėlapiai yra vertinami ir dėl savo estetinio pobūdžio. Kartušų Vytys ir kiti heraldiniai elementai prisideda prie žemėlapio grožio. Jūros vaizduojamos su būriniais laivais, jūrų gyviais, dievaičiais

Dažnai čie žemėlapiai būdavo spalvinami prityrusių menininkų pagal užsakymus. Tie dažai turi ypatingus atspalvius, kuriuos sunku išgauti dabartiniais laikais. Ypatinga buvo žalia spalva. Ji buvo gaminama su vario rūgštimi, kuri per šimtmečius truputį sunaikino popierų.

Pirmieji žemėlapiai, spausdinti 15-to ir 16-to šimtmečio pradžioje, buvo dažniausiai medžio raižiniai. Vario plokštės (oforto) spausdinimo technika buvo vartojama iki litografijos išradimo 19-tam šimtmetyje. (Litografija — akmens spausdinimo technika).

Senųjų žemėlapių formatai buvo įvairūs, nuo sieninio iki kelioninio arba kišeninio dydžio. Vario plokštėms nusidėvėjus, žemėlapiai būdavo pergraviruojami. Spausdinimo teisės buvo gaunamos palikimo būdu arba perkamos. Žemėlapiai, specialiai pagaminti valdovams ir didikams, išsiskiria savo grožiu ir kokybe. Jie buvo paspalvinti aukso ir sidabro dažais. Palyginus su didžiosiomis Europos tautomis, Lietuvos žemėlapiai negausūs, rečiau užtinkami.

Žinomiausi žemėlapių meistrai buvo olandai, vokiečiai, italai, prancūzai ir anglai. Lietuvos žemėlapiai yra įvairiuose atlasuose: olandu — Blaeu, Ortelius, Ottens, De Witt; vokiečių — Scheidel, Munster, Homan, Seutter, Lotter; prancūzų — Sanson, Jaillot, Le Rouge, Vaugondy; italų — Gastaldi, Coronelli, Rizzi Zanoni ir kituose leidiniuose.

Senieji miestų ir vietovių vaizdai yra ne tik svarbūs istoriniai šaltiniai, bet ir labai gražūs grafikos darbai. 1576 m. Braun ir Hoegenberg'o išleistame „Civitates Ordis Terrarum" yra Gardino vaizdas su miesto aprašymu. 1581 m. laidoje yra Vilniaus vaizdas su bažnyčiomis, gatvėmis ir vingiuojančia Nerimi.

Lietuvos senų žemėlapių ir graviūrų dar galima retkarčiais rasti pas antikvarus o žimesnėse bibliotekose jie yra dažniausiai saugomi įrišti atlasuose, ar kituose leidiniuose. Vakaruose Lietuvos žemėlapių rinkinių yra deja, tik pas privačius asmenis.

Žilvilė Klimienė

Kúčios

Laiškas iš Lietuvos

Rašai, kad visi suskatote ruoštis Kalėdoms. Žinau, pas Jus tai didžiulė šventė, turėsite visą savaitę atostogų... Klausi kaip mes svenčiame Lietuvoje Kalėdas dabar, ar mes, jaunimas, iš viso žinome kas yra Kalėdos. Žinoti tai mes visi žinome, bet nešvenčiame nes Kalėdos dažniausiai būna vidury savaites, o kai anksti rytą reikia keltis į darbą, tai labai neprišvęsi, ar ne? Gal todėl mes nebesakom „Kur tu šventi Kalėdas?", mes sakome „Kur tu valgai Kūčias?"

Žinau, kad kadaise Kalėdos buvo tikra šeimos šventė, susirinkdavo visi giminės, vaikai, anūkėliai. Dabar taip nebėra, — kviečiame draugus, vienišus žmones, kaimynus, einame vieni pas kitus. Visų pirma tai yra pigiau, o antra vertus, tų kurių tėvai ir giminės gyvena toli negali vienam vakarui kelis šimtus kilometrų nuvažiuoti ir grįžti, o per Kūčias yra nemalonu vienam namie sėdėti, todėl ir einame vieni pas kitus, niekas nesijaučia pamirštas ir vienišas tą vakarą. Žinok, labai kruopščiai išklausinėjame visus pažįstamus ir draugus kur jie valgo Kūčias, svarbu, kad niekas neliktų pamirštas. Kūčių vakaro mes visi laukiame, ruošiamės iš anksto, produktų nelengva gauti, o silkės tai iš viso neįmanoma, todėl šeimininkės turi rūpesčio. Bet Tradiciniai Kūčiavonės valgiai yra tokie, kurių parduotuvėje vis tiek nenusipirksi, džiovinti grybai, sūdyti ar marinuoti grybai, prigrybaujame rudenį, džiovinti obuoliai, slyvos, spanguolės kisieliui, aguonos aguonų pienui ir t.t. Mes nevalgome nei pieniškų nei mėsiškų per Kūčias, net barščiai būna su aliejumi, ir skryliai su grybais... labai gardu. Nuotaika būna visada pakili, o jei dar iškrenta sniegas ir šaltukas paspaudžia, tai tikrai smagu. Niekaip neįsivaizduoju kad Kalėdos yra visada be sniego Anglijoje... Vėlai vakare, kai jau paruoštas Kūčių stalas, mes einame į bažnyčią, kur žmonių sauskimša, nėra vietos net atsiklaupti. Labai daug jaunimo žinau, kad Kalėdų giesmės visuose kraštuose yra labai populiarios ir gražios, aš turiu vokiškų Kalėdinių giesmių plokštelę. Bet Lietuvoje šiandieną tai nėra populiarinama, tie kurie moka mintinai kokią giesmę kitą, tai ir vaikus išmokina, bet per laiką viskas pamiršta, o giesmynų nėra. Tik vieną giesmę „Gul šiandieną jau ant šieno Karalaitis iš dangaus" visi mokame. Ji man tokį graudulį sukelia, nežinau pati kodėl, gal todėl, kad tiek girdėta iš tėvų ir vyresniųjų, gal todėl kad mes visi kartu... nežinau. Parėję iš bažnyčios, sėdame prie Kūčių stalo. Iš kur visos šeimos gauna „plotkelę", —šventos duonos— aš nežinau, bet žinau, kad visi turi. Namų šeimininkas laiko rankoje Dievo dovaną ir kviečia visus atsilaužti po gabalėlį, po to visiems palinki daug laimes, gausaus stalo, santarvės ir džiaugsmo visiems čia esantiems ir nesantiems, mes visi pasibučiuojame ir pradedame valgyti Kūčias

Viskas neapsakomai skanu, bet reikia valgyti visko po nedaug, nes dvyliką skirtingų valgių bent po truputį paragavus jau būna per daug, o neparagauti negalima, tokia jau tradicija. Ypač skanūs grybai, — visokie grybai — ir džiovinti ir sūdyti, ir skryliai su grybais, ir barščiai su grybais, spanguolių kisielius, na ir, žinoma, šližikai. Juos valgome su aguonų pienu. Aš visada laukiu šližikų, tai taip gardu ir tik vieną kartą metuose.... Žinau, kad senoveje būdavo įdomiau, buvo laiko ir burimams ir pasakų sakymui, žiedo dalinimui, bet šiandiena viskas kitaip. Kai reikia keltis anksti rytą, tai ilgai užsibūti negalime, bet malonu, kad tą VAKARĄ kiekvienas lietuvis yra pas draugus, gimines, brolius, seseris. Neįšdildomas tas vienybės jausmas, kurį mums atneša Kūčios tarp darbo valandų...

Living on the Frontline

News coming down the grapevine suggests that there is currently only one topic of conversation for Vilnius' Cafe Society, the latest production of the Vilnius Youth Theatre — 'Love and Death in Verona', Shakespeare's 'Romeo and Juliet' transmuted into the world of Rock Opera. East Side Story, perhaps?

The challenge and pitfalls involved in presenting any Classic in a novel way are all too obvious. Theatre-goers are far more likely to cast critical eyes on revamped versions of perennial favourites. But, whereas here in the West failure can be 'put down to experience', it is neither easily forgiven nor forgotten in a Soviet society, where the Arts are wholly controlled (and funded) by a reactionary State. A reputation lost in Vilnius could well lead to an extended period off stage.

Director, E Nekrošius has chosen to present this well known tale in what is, for a Lithuanian audience, an extremely radical and previously unseen way. Electric guitars and huge loudspeakers fill the stage. Actors sing and dance amid a canopy of light and shade designed by the imaginative stage artist Jacovskis. What the production lacks in literary drama it more than makes up for with youthful energy. Romeo and Juliet face each other on upturned pianos surrounded by a chorus clothed in white blankets; lovers standing on twin precipices across which birds alone can fly. Reviews have drawn parallels with symbolism found in Čiurlionis' Art.

Nekrošius presents this story as a play within a play. The performance begins and ends with a Fool's jokes and tricks. After 'Romeo and Juliet' has been performed, the Fool, a character who is lame, and plays the part of narrator, reminds the actors (and audience) of the fiction of the story and the reality of their own lives. He then leads them off stage but significantly **all** the actors now limp as they exit. The tragedy and truth of the play has entered their lives and left its **mark.**

The audience, by all accounts, were also moved and the cast including S Bareikis (Romeo), V Podolskaitė (Juliet) and V Petkevičius (Lorenzo), will undoubtedly be part of future Vilnius theatre productions. Composer K Antanėlis is accorded **much of the credit for this successful ven**ture. His background is as unconventional as the production; aged 31, and a graduate of the Vilnius Engineering Institute, with no formal music training or experience. It seems he simply presented the VYT with his ideas for a Rock Opera and convinced the right people at the right time. A rare combination of guts and talent.

Without actually seeing this musical it is impossible to gauge its originality and style. After all, we Westerners are no strangers to 'Rock 'n' Roll. Even so, the fact that Lithuanians are staging productions of this kind is good to hear.

Of course not everyone living in Lithuania gets to go to the theatre. One ever present cause for concern is the continuing bloodshed in Afghanistan, now in its third year. In its 30th issue (dated March 1982), the Lithuanian underground periodical **Aušra,** the Dawn, contains two (abbreviated) letters from Lithuanian soldiers serving in Afghanistan. The article states that Lithuanians, alongside other non-Russians, are forced to shed their own and Afghan blood. In one of the letters a soldier writes; "My best friend was shot dead, so later on we searched the houses and in turn shot all the inhabitants women and children. I don't know what will become of me when I come back because my nerves are almost at an end".

The author of the article writes of his conversation with a youth of twenty one who had just returned from Afghanistan, the youth "...looked completely grey, trembling, prematurely aged. I wanted to ask him about his troubles there but he was unable to talk about that. He had experienced too many horrible and dreadful things. Life was already spoiled for this sensitive, 'decent fellow'. Of another soldier the author writes; "One could see clearly that he had changed to a rough, even beastly individual. He said directly: 'There we saw and did such things that nothing can surprise us any more'. He also shot; otherwise, he would have been shot himself. Even now he remembers with horror how he shot dead a young beautiful woman".

Not all Lithuanian soldiers return alive from Afghanistan. The dead are brought home in zinc-coated coffins and buried secretly. In one case, that of twenty year old Vladas Čereška from Šilutė who fell in Afghanistan during the summer of 1980, his funeral turned into a protest demonstration in his home town. Some young Lithuanians never return at all. After one family living in Vilnius managed to get the soldiers and officer guarding a relative's coffin to open it they were horrified to find not a Lithuanian but an Asian. Reports from Švenčioneliai, Valkininkai and elsewhere are of mothers finding only a soldier's cap and a handful of sand in the coffins of their sons.

These reports from 'Aušra' reveal a growing revulsion against 'Russia's Afghan war' not only in Lithuania but among other Soviet nationalities too. 'The mood is bitter and resentment is mounting not only in Lithuania but also in other Soviet republics".

A Memorable Festival

On Saturday 11 September 1982 thefirst ever British-Lithuanian Days Concert took place. A choir of seventy plus, two dance groups and an audience drawn from all parts of the UK converged on Bradford. Memories and photo by *Esther Davis.*

As 1982 is the 50th anniversary of the death of Jonas Mačiulis — Maironis — one of Lithuania's best loved poets whose words are immortalised in several popular songs, the Lithuanian Association in Great Britain decided to mark this anniversary with a special concert. Invitations were sent throughout the Community for performers and Bradford's Victoria Hall, mid-way between London and Glasgow, was chosen as the venue.

Singers, musicians, dancers, conductors, caterers, technicians and reporters arrived throughout the morning (for *some of* us the experience of taking the dawn coach from London was unforgettable in itself) and the afternoon was spent rehearsing. Because the choir was in fact an amalgamation of three choirs (London, Midlands and Scotland) and this was the first time they were to sing together it was essential to perfect balance and timing. There was also the hall to get used to, a large municipal edifice of Victorian construction with art decco trimmings and a tiny stage. Dedication was impressive. There were few complaints of discomfort or thirst (the bar wasn't opened until after the performance) as choristers patiently tried to meet the demands of their three conductors — each conductor having sole responsibility for four of the dozen songs on the programme.

As evening approached the audience began to arrive. Local people stopped to ask what was happening and Lithuanian became the lingua franca of the streets.

The concert opened with a brief greeting delivered in Lithuanian by Jaras Alkis, the Concert's national organiser, followed by a recital of one of Maironis' poems by Irena Venskienė. The programme that followed displayed the full range of Lithuanian artistic talent. Songs were interspersed with dances, or song and dance combined as in 'Subatelė'.

'Lietuva' showed us all their moods from the gentle flower dance to the more lively message of Kalvelis. The Gloucester dance group charmed us with their hat dance among many others.

The singers overwhelmed us with the range of their abilities — the haunting 'Oi toli, toli', the stirring 'Augau aš' and the moving 'Lietuva Brangi'. The voice of Antanas Pautienius so filled the great hall as he sang solo during 'Karvalelė' that you found yourself looking for it on the stucco ceiling while the choir repeated 'man ilgu' like an incantation. Conductors Vincent O'Brien, Vida Gaspariené and Pranas Dzidolikas must have felt proud.

It was a wonderful day. A very high level of talent, organisation and dedication had been demonstrated. My only regret is that we don't give that standard of commitment to all our activities. Maybe from now on..

DIARY

1982-83 Prophecy and Vision Project

This project, partially sponsored by the Arts Council of Great Britain, examines the links between art, religion and society.

An exhibition entitled 'Expressions of the Spirit in contemporary Art' brings together over 300 exhibits (including the sculpture 'Peace Lamps' by Elena Gaputytė — see LYNES Dec 81) from the whole spectrum of Art, including architecture, ceramics, sculpture, stained-glass, painting and prints.

The exhibition can be found at the following venues:
Durham Light Infantry Museum, Durham (Dates unconfirmed)
Camden Arts Centre, London (1 Feb-13 Mar).
Orchard Gallery, Londonderry.

29 Jan 83. A Vakaronė in South London.

The theme is the life and works of M K Čiurlionis, Lithuania's best known Artist. Phone 01-539 6749 for more details.

Help raise money for UK delegates to V PLJK. Come to a DBLJS

DISCO

Saturday 5th February 1983
at
Lithuanian House
2 Ladbroke Gardens
London W11

8.00 pm onwards

Tickets only £1.50

5 Feb 83. Disco at Lithuanian House

Fed up with run-of-the-mill discos? Looking for something different? Come to Lithuanian House and give your feet the chance to shine! Tickets available on the door or in advance from Virginija Jūraitė (01-834 5855), Caroline Ludwig (01-985 1624), Sue Kendall (01-993 4153) or Linda Kendall (01-444 4641). Anyone needing overnight accommodation should contact Caroline.

LITHUANIAN
"BACK—TO—SCHOOL"
FACT SHEET

POLISH UNIVERSITY, LONDON
Teacher: Romas Kinka.
Alternate Fridays, 7.15 p.m.-9 p.m.
Venue: Polski Universytet Na Obczyzn 238-246, King Street Hammersmith.
Nearest tube, Ravenscourt Park.

Text book:
'Introduction to Modern Lithuanian'.
(Dambriūnas, Klimas & Schmalsteig)

Further details:
Romas Kinka 01-985 9640

19-20 March 1983. DBLS/LNB AGM, Lithuanian House, London.

Your maiden aunt would'nt like it!

LITHEX III

29 April — 2 May 1983. LITHEX III

The time — Friday evening to Monday afternoon of the May Day Bank Holiday Weekend. The place — Sodyba, Headley Park, Hampshire. The event — LITHEX III. At the moment no other details have been finalised at what promises to be the biggest event of 1983 — eat your heart out Congress! Do yourself a favour, note these dates in your diary NOW!

29 May 83. Traditional Bank Holiday Picnic, Headley Park, Hampshire, UK.

Better than Hampstead Heath. More details later.

10-13 June 83. Seventh Conference on Baltic Studies in Scandinavia, Stockholm, Sweden.

Organised by the Baltic Scientific Institute in Scandinavia and the Centre for Baltic Studies at the University of Stockholm in cooperation with the Royal Swedish Academy of Music.

The topic of the Conference will be 'National Movements in the Baltic Countries during the Latter Half of the 19th Century'. Its aim will be to analyse from various points of view the complex historical process within the spheres of the economic, social, political, cultural and linguistic developments which resulted in moulding the Estonian, Latvian and Lithuanian people into nations in the modern sense of the word. The languages of the Conference will be English and German.

Further details from Baltistika Institutet, Box 16273, S-10325 Stockholm 16 Sweden.

24 June-4 July 83. II Lithuanian World Festival, Chicago, USA.

Major events will be a sports competition between Australian and North American sportspeople (26-30 June), the Lithuanian World Community Congress (27-30 June), the official opening ceremonies of the Lithuanian World Youth Congress, the Lithuanian Opera Company production of 'I Lituani' (1 July), and the 6th North American Lithuanian Song Festival (3 July).

27-30 June 83. VI Lithuanian World Community Congress, Chicago, USA.

Representatives from Lithuanian communities world-wide will discuss matters that concern our future. Britain is entitled to send five elected representatives, plus the chairpersons of DBLS and DBLJS.

V PLJK 1983

1-24 July 83. V Lithuanian World Youth Congress (V PLJK), North America.

Lithuanian World Youth Congresses are held every four to five years and are open to all young people of Lithuanian descent from any part of the world. The Congress consists of several parts, the main two being the camp and the studies days. The studies days are the "working" part of the Congress, and are attended only by elected delegates from national youth associations. The camp is the "fun" part and is open to all who want to come. There are two types of congressperson: the participant (dalyvis), who comes for the fun, and the delegate (atstovas), who has to do some work as well.

Congress opens in Chicago on 1 July, and on 2 July there will be an international Young Talent Evening at the Conrad Hilton Hotel in downtown Chicago. The Congress camp will be from 4-10 July at Oberlin College, Oberlin, near Cleveland, Ohio. Following that, the delegates will move to Trent University at Peterborough, Ontario, for the Study Days, which will last from 11-20 July. They will get a breather from their deliberations on 16-17 July, when they have a trip to Toronto, Ontario. Meanwhile, the other participants will be taken on bus tours of theUS East Coast, via Washington, Philadelphia, New York and Boston. Everyone meets up again in Montreal, Quebec, for the closing ceremonies on 22-23 July.

23-30 July 83. Scout and Guide Summer Camp, Headley Park, Hampshire, UK.

An ideal holiday for the under 16-year-old. More details later.

EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ 30

24-31 July 83. XXX European Lithuanian Studies Week, 'Haus St Ulrich' Academy, Kappelberg 1, Augsburg, West Germany.

Full board at this years European Studies Week will set you back 50 DM a day (less for unwaged youth) for which Lithuanian-speaking culture vultures can expect a wide variety of lectures and evening entertainment. There are also excursions to Bavarian castles and Munich museums planned during two of the afternoons.

For registration and further details contact Alina Griniené, Diamantstr. 7, 8000 München 50, West Germany. Tel:089-150 4471. Hurry as there are only 50 single and 12 double rooms available.

14-16 June 84. 9th Conference of Baltic Studies, University of Montreal, Quebec, Canada.

Art and film, economics, history, linguistics, political science, sociology and musicology are just some of the fields in which sessions are being organised. The languages of the Conference will be English, French and German.

1-2 Sept 84. Lithuanian Catholic World Congress, Toronto, Ontario.

The congress programme will consist of religious, academic and musical sections. The event will be used to commemorate the 500th anniversary of the death of St Casimir (Šv Kazimieras), Patron Saint of Lithuania.

Prisoners of Conscience Birthdays

26 February: Balys Gajauskas,
PO Box 5110/1-VS, Moscow, USSR.
9 March: Vytautas Vaičiūnas,
Brigada 51, būrys 5, Kapsukas OC 12/3,
Lithuania, USSR 234520
21 March: Vytautas Skuodis,
PO Box 5110/-Zhkh, Moscow, USSR.
1 April: Algirdas Statkevičius,
Uchr. OM-216/St 2, Cherniakovsk,
Kalinin. obl., USSR 238100.

LITUANUS

LITHUANIAN QUARTERLY
JOURNAL OF
ARTS & SCIENCES
IN ENGLISH

6621 S. TROY AVENUE
CHICAGO IL 60629 USA

Only $10 yearly

aabs

journal of baltic studies

$27.50 per annum
$12.50 for students

Association for the Advancement of Baltic Studies
231 MILLER ROAD
MAHWAH
NJ 07430 USA

Lithuanian Youth Assocation
DBLJS Central Committee

Virginija Jūraitė — Chairperson
29 Moreton Terrace,
London SW1 (01-834 5855)

Algis Silnickas — Secretary
53 Station Rd., Hounslow,
Middsx TW2 3AP (01-570 6729)

Vidas Puodžiūnas — Treasurer
56 Wilton Rd., Muswell Hill,
London N10 1LT (01-883 4910)

DBLJS Diary

Meetings for delegates and observers attending V PLJK in 1983 are provisonally scheduled as follows:-

5-6 March Nottingham
9-10 April Scotland
21-22 May London
18-19 June Nottingham

Those with ideas or proposals relevant to V PLJK are urged to put them in writing and send them to UK delegates, either personally or c/o DBLJS Congress Committee, Lithuanian House, London.

USEFUL ADDRESSES

Lithuanian Association in Great Britain,
Lithuanan House Limited and
Lithuanian House Club
1-2 Ladbroke Gardens
London W11 2PT (01-727 2470)
Open every day, pub hours

Lithuanian RC Church of St Casimir and
St Casimir's Lithuanian Club
21 The Oval, Hackney Road,
London E2 9DT (01-739 8735)

Lithuanian Library, prop. R. Baublys,
55 Ringmer Avenue,
London SW6 5LP (01-736 3093)
Largest catalogued collection of books in Lithuanian and about Lithuania, in UK

Scottish Lithuanian Club,
79A Calder Road,
Bellshill, Lanark ML4 1PX (0698-745354)

Lithuanian Catholic Community
in Great Brtain.
16 Hound Road, West Bridgford,
Nottingham NG2 6AH (0602-821892)

Lithuanian Sports and Social Club
345a Victoria Park Road
London E9 (01-985 4125)

The Lithuanian Club "Vytis"
5 Oak Villas
Bradford BD8 7BG (0274-496357)

The Lithuanian Social Club
121 Middleton Road
Manchester M8 6JY (061-740 5039)

Sodyba, Headley Park Lithuanian Club,
Picketts Hill, Bordon,
Hants. GU35 8TE (04203 2810)
Open every day, pub hours.

So you thought that episode 1 was a slow starter? Read on...

Writers. Put your literary talents to good use by writing for LYNES. Send us your articles, letters, news items, recipes, etc. etc. Typewritten, double-spaced copy preferred but not essential.

Photographers. Gain fame by having your photos of Lithuanian events printed in LYNES. Black & white, glossy originals preferred.

Artists. Exhibit your handiwork by designing headings for our regular features (eg Diary)

Cartoonists. Make us laugh and design an advertisement.

Paper folders. Join our production chain gang and come to Lithuanian House, about once every two months, to fold LYNES for posting.

Europos LIETUVIS

'Europos Lietuvis' is a weekly newspaper published by the Lithuanian Association in Great Britain Limited. It is written entirely in Lithuanian and is available for £16 p.a. (student subscription rate is £8 p.a.).

LYNES
LITHUANIAN YOUTH NEWSHEET

LYNES is published by the Lithuanian Association in Great Britain Ltd. Printed by Nida Press. Edited by an Editorial Committee. Neither the Lithuanian Association nor the editors necessarily agree with views expressed by contributors.

LYNES is distributed free of charge to UK readers of 'Europos Lietuvis'.

All cheques, postal orders or International Money Orders should be made payable to Lithuanian House Limited.

LYNES in the UK £2 p.a.
LYNES by air mail £4 p.a.
LYNES on Continent £3 p.a.

Pen Pals may write to:-
LYNES c/o Lithuanian House, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

Castaways in this issue:-
Kazimeras Barėnas, Esther Davis, Romas Kinka, Žiba Klimienė, Algis Kuliukas, Regina Puodžiūnaitė, Vidas Puodžiūnas (Ed), Jan Sleumer, Aleksas Vilčinskas

LYNES thanks Alex Canty of Bellshill, Lanarkshire, for his donation of £4 towards our publishing costs.

„.. .jei tu gyvas, pieno puta“

Skaudžiai sustingusi nelaimės nujautime, šiuo slaptažodžiu Egle šaukė Žemaičių pamary savąjį Žilviną.

Ir mes, it toji Eglė, išklydę viso pasaulio kampuose, dabar laukiam labai, labai neramiom širdim, dažnai net rezignacijon nugrimzdę, lietuviškųjų Žilvinų sugrįžimo į krantą... jų grįžimo pieno puta.

Auginom juos — lietuviškuosius Žilvinėlius, be gimtosios žemės duonos kvapo, ir apie tėviškės juodžemį, jos dangų, jos kryžkeles ir žmones, istoriją ir skausmą vien tik žodžiu tekalbėdami jiems. Kitaip neišėjo, įvykiai neleido mums, daug kas pasiteisins.

O žemė, daiktai ir žmonės, jei prie jų neprisilieti, išblunka, it mirusiojo rankos.

Tautos ir jos atžalos vardu mes esam pasakę daug deginančių kalbų, surašę aibes rezoliucijų, sugiedoję milijonus kartų Tautos Himną. Esam daug kartų nubraukę skausmo ašarą, ir vargų — vargelius vis užpilam viskute. Bet ar visa tai ką nors sako mūsų jaunimui? Kuris gyvena savo gyvenimą besąlyginai susiliedamas su esamojo krašto kultūra ir jo tradicijomis. Mes irgi nepaslėpsim fakto, kad Didžiosios Britanijos jaunoji karta, su mažytėm išimtim, nekalba lietuviškai. Didžiosios Britanijos emigranto gyvenimas, ypač pokario emigracijos, buvo labai sudėtingos. (Pravartu pasiskaityti K. Barėno labai kruopščiai parengtą leidinį „Britanijos lietuviai 1947-1973). Daug kas paaiškės, kodėl daugelis dalykų, ypač lietuvių kalbos mokymas, vyko taip sunkiai, palyginus su kitomis kolonijomis.

Taigi, jau tas vienas faktas, kad mūsų Žilvinai nekalba lietuviškai, pasako trumpai — aiškiai, kad visi parengimai „teaptarnauja“ tik mus, senimą. O taip, jaunimas, ypač jaunesnysis jaunimas, labai puikiai sušoka parengimuose suktinį, užtraukia sutartinę ir padeklamuoja eilėraštukų porą, bet tai tik lengvi siluetai labai plačioj jūroj...

O Lietuvos pažinimas — tai jau ne šokių ratelis ir tuo labiau— ne gero alaus smarkus išgėrimas. O, kad daug, daug buvo tartąsi jaunimo reikalais — neužginčyjama, tačiau surasti sparnų skrydžiui niekam nepavyko, išskyrus patį jaunimą. Ir sparnus, ir milžino šimtamylius batus jie vargais — negalais išsikasė iš uolų ir jais naudojasi, — sumaniai, energingai, kultūringai.

Pažiūrėkime, kokie sodrūs ir reiklūs straipsniai užpildo LYNES, ko tik nelukštenama tose Vakaronėse, ir kas per „išradimas“ tie Lithex I. II. (planuojamas ir Lithex III). Mano supratimu, čia ir yra vienas iš rimčiausių būdų, esamose sąlygose „prisiliesti“ prie Lietuvos, bandyti kuo realiau ir sąžiningiau susipažinti su jos buvusiu ir esamu gyvenimu. Viskas, kas vyksta dabar jaunime, tikriau — jaunimo branduolyje, daugeliui tai yra absoliuti staigmena, karšta it žarija.

Nors labai suglaustai noriu apsistoti prie to nepamirštamo savaitgalio Sodyboje, pavadintu Lithex II. Kviečiamą priėmiau su džiaugsmu, bet nuslėpiau savy daug abejonių, rūpesčių net: — susirinks jaunimas, o ten net du barai, ten pušaitės ošia ir už Sodybos baseinai ir kitokios pagundos būti nepunktualiems, padrikiems?

Ponai mieli, o grįžau namolei, it paties dangaus palaiminta, pilna šviesiausių įspūdžių.

Kai suplaukė šaunaus jaunimo iš arti ir iš toli (USA, Australijos, Italijos, Vokietijos, Prancūzijos). Kai patiesė visiems Vidas sausakimšas programas, ant pagalvių paklojo jas, tai jau visai rimtai pagalvojau — šposauji berneli, tik pažiūrėk koks dangus!

Tačiau visa programa buvo vykdoma su dideliu respektu žmogui ir laikui. Nebuvo vietos beprasmiams ginčams, neturėjome nei laisvų valandėlių išklausyti Odisėjų. Paskaitininkai St. Lozoraitis, Aleksas Štromas, R. L. Harvey buvo savo mintimis taiklūs į protus ir į širdis, spontaniškumu ir šiltumu jie stebino visus.

Dar vyko lietuvių kalbos pamokos, (pirmokams ir „abiturientams“) vedamos Romo ir Algio. Jos pyškėte pyškėjo it tvoros šaltyje. Daug filmų ir skaidrių vedė mus Dzūkų, Aukštaičių ir Žemaičių žemėmis. Stebėjome kaip relikviją. Menu susitikimą su senute moksa Semeniškėse, klausėmės Gajutės aiškinimo kaip audžiamos juostos, Virginija pravedė tautinių šokių grupės repeticiją, o Vincentas nesibaigančių dainų pynę. V PLJK pirmininkė Violeta Abariūtė išsamiai nupasakojo ir visi kartu smulkiai išdiskutavo Kongreso reikalus. O kokios sumanios ir kantrios buvo šeimininkės, kokia palaima! Piausté sūrius, ir vaišino it geros tetos, vien tik lietuviškais patiekalais. Jei atsirasdavo nors kokia spraga tarpe programų, tuoj skambėjo lietuviškos dainos ar tai iš krūtinių, ar tai iš I. Kaplano juostų, olandų įdainuotų.

Pabaigtuvėms paršas kepė ant iešmo, dainos ir juokas narstėsi tamsiame pušyne, švelnūs meilės prisipažinimai tėvų kalba! (ausiai taip nebeįprasta!), o kiek linksmų ratelių sukosi, Algio taip neseniai „atvežtų“ iš Lietuvos.

„Grybų raut, grybų raut, o ir baravykų!!“

Neabejoju, jog miego tai trūko visiems tą puikųjį savaitgalį. Ir miela Asta, suradusi gelžgalį, ir neva improvizuodama seną žagrę, kas rytą žvangindavo prie visų miegamųjų, negailestingiausiu būdu įpareigodama mus būti punktualiais net ir prie pusryčių stalo.

Ateitis, leiskit pranašauti džiaugsmingai, atplaukia pieno puta. Šitie „išradimai“, (anot kupletų prie laužo — „Puodžiūno išradimas“) ir yra Didžiosios Britanijos lietuvių naujasis atgimimas.

E.g.

Skaitytojų laiškai

LIŪDNA ŽINIA TEMDO PRASIDEDANČIUS „AUŠROS“ METUS

Baigiant senuosius metus buvo pranešta, kad vienintelis lietuvių laikraštis Skotijoj „IŠEIVIŲ DRAUGAS“ baigė savo dienas. Tikrai liūdna žinia, nes tas 69 metų „senelis“, kaip jį prelatas Gutauskas vadindavo, buvo nuoširdus lietuvybės žadintojas išeivių tarpe. Dar liūdniau darosi skaitant jo „mirties“ pranešimą, kuris skamba šitaip: — „Šių metų bėgyje skaitytojų skaičiui smarkiai sumažėjus senajai lietuvių kartai baigiant išmirti, o naujiesiems ateiviams mažai prisidedant, tolimesnis leidimas pasidarė neįmanomas ir nuostolingas.“

Taigi „Išeivių Draugas“ „miré“ badu baigdamas savo dienas skurde. Nebebuvo kas juo rūpinasi, nebebuvo kas jį remia.

— „Senoji lietuvių karta baigia išmirti, o naujieji ateiviai mažai prisideda“.

Štai jums, mielieji skaitytojai, žinia pradedant AUŠROS metus, arba kaip dar yra siūloma pavadinti — tautos atgimimo metais.

„Išeivių Draugas“ gimė senųjų lietuvių išeivių tarpe, kurie čia buvo atvykę besigelbėdami nuo carų Rusijos priespaudos ir nuo skurdaus gyvenimo. Nors daugumoje jie buvo bemoksliai arba mažamoksliai bet jie mylėjo savo laikraštį, kuris jiems nuolat primindavo jų kraštą jų tėviškės namus ir skelbė Dievo žodį jų gimtąja kalba. Jie rėmė jį iš savo kuklių uždarbių anglies kasyklose ir nei vienas neatsisakė priimti jį į savo namus.

O kaip gi su naujaisiais ateiviais? Šie išaugę jau nepriklausomoj Lietuvoj, išsimokslinę jos mokyklose, turėję puikias tarnybas ar pelningą darbą ir visokiariopai išprusę, o į šį kraštą atsidūrę ir patogiai sau įsitaisę, paniekino šį lietuvių tautos Kryvį ir nebenori įsileisti jo į namus. Turbūt „senis“ savo kuklia išvaizda nesudaro namų puošmenos.

Šis 69 metų „senelis“ netolimoj praeity savo pirmojo puslapio viršuje vis kartodavo šiuos priesaikos žodžius: — „Jei aš tave, Lietuva, mano Tėvynė, kada nors užmirščiau, tegul prilimpa liežuvis prie mano gomurio, tegul nudžiūsta mano dešinioji ranka.“

Štai su kokia dvasia šis kuklus laikraštis ėjo į skaitytojų namus. Jis buvo sultingas tėvynės meilės sultimis. Jis buvo dvasinis penas išeivijos lietuviams ir lietuviškos doros kelrodis. Iš jo tryško naturali Lietuvos kaimo ir miesto dvasia, pagarba Dievui, tėvų papročiams ir meilė motinai Tėvynei.

Deja, jo jau nebėra. Jis jau miręs. Kunigas Matulis slaugė jį paskutiniaisiais jo gyvenimo metais ir, kiek galėdamas, padėjo. Kaip geram kunigui tinka, jis ir šermenų metu guodė našlaičiais likusius jo skaitytojus. Šermenų dalyviai, reikia, manyti pagal tradiciją, pasuko į barą, — kur niekas nedrumsčia nuotaikos senais, tėvų žemės reikalais.

Bet aš su širdgėla sakau, — Sudiev, mūsų Išeivių Drauge. Tavo vardą kartų kartos minės.

Kazys Vilkonis

KAS GI UŽ MANE PASIUNTĖ LINKĖJIMUS „GIMTAJAM KRAŠTUI“?

Negaunu ir niekada neskaitau Vilniuje leidžiamo, užsienio lietuviams skirto „Gimtojo Krašto“.

Bet man buvo parodytas to savaitraščio šių metų Nr. 1. Pasirodo, ten tarp iš Britanijos sveikinusių ir atsiuntusių naujametinius linkėjimus įrašyta ir mano pavardė.

Pareiškiu, kad jokių aiškų ar linkėjimų „Gimtajam Kraštui“ nesu siuntęs ar rašęs. Taip pat nieko nesu prašęs, kad už mane rašytų. Sveikinimus, jei kam sfunčiu, visada pats rašau. Vadinasi, kažkas tai padarė prieš mano valią ir be mano žinios. Dėl to tam neprašytam tautiečiui, jei pavardę žinočiau, už šį „pasitarnavimą“ reikėtų taip „padėkoti“, kad ilgą laiką neatsikeltų iš lovos, o jeigu taip padarė „Gimtojo Krašto“ redakcija, tai ji pasislėpusi už storų Kremliaus sienų yra nepasiekiama.

Biauri provokacija ir gėda kito žmogaus pavardę šitaip valkioti!

A. Pranskūnas

PATIKSLINIMAS

Sausio 7 d. „Europos Lietuvyje“ Nr. 1, straipsnyje apie DBLS Tarybos Suvažiavimą parašyta sekančiai:

„R. Šova dar kartą kvietė Suvažiavimą pasisakyti, kad kultūrinė, lietuvių visuomeninė veikla būtų pavesta S-gos Tarybai. Gausus atstovų plojimas turėjo reikšti pritarimą.“

Nenoriu ginčytis dėl gausaus plojimo, bet straipsnyje išreikšta mano pasisakymo sąvoka yra per plati ir gali suklaidinti „E.L“ skaitytojus apie Tarybos veiklą ir jos užsimojimus.

Mano pasiūlymas kurį Taryba priėmė buvo sekančio turinio:

„Kad Taryba įsipareigotų rūpintis Sąjungos siekimų išryškinimu, ir veiklos gairių bei pirmaeilių uždavinių nustatymu“.

Rimantas Šova

LIETUVOJE

NUBAUSTI KYŠININKAI

Sovietų aukščiausiojo teismo baudžiamųjų bylų kolegija išnagrinėjo bylą grupės asmenų, kaltinamų kyšininkavime.

Teismas nustatė, kad Kauno statybos tresto valdytojas J. Bytautas, įtraukęs tresto darbuotojus Z. Dargevičių ir G. Jurašką, apgaule pasisavino iš piliečių surinktus 72 000 rub. J. Bytautas ir kiti davė kyšius Kauno miesto „burmistrui“ R. Baltrušiui ir kitiems viršininkams.

Teismas nubaudė: J. Bytautą 15 metų, Z. Dargevičių — 11 metų, G. Jurašką — 7 metams, R. Baltrušis — 8 metams, L. Bielskį —6 metams ir J. Mačį — 5 metams laisvės atėmimu. Visiems konfiskuotas turtas ir atimta teisė eiti vadovaujančias pareigas po bausmės atlikimo.

NAUJAS PREKYBOS CENTRAS KAUNE

Laisvės alėjoje, keturių aukštų pastate įsikūrė naujas prekybos centras. Tai savitarnos pagrindais dirbanti universalinė parduotuvė „Merkurijus“..

Parduotuvėje bus demonstruojamos mados ir televizijoje bus rodomos prekės. Pirkėjai galės pamatyti naujoves, kurių nėra lentynose, ir pasiimformuoti apie būsimas siuntas. Tokiu būdu parduotuvė galės kas dien aptarnauti iki 30 tūkstančių klijentų.

MIRĖ V. KOSTELNICKIS

Sausio 4 d. Vilniuje mirė doc. Vladimiras Kostelnickis, dėstęs Vilniaus universitete rusų kalbą.

Gimęs 1892 m. Krekenavoje, V. Kostelnickis nuo 1922 m. dirbo mokytoju Utenos, Šakių ir Alytaus Gimnazijose. Po karo dirbo Vilniaus universitete.

KALĖJIMAS UŽ KYŠIŲ ĖMIMĄ

Sovietų aukščiausias teismas Vilniuje nuteisė V. Voronecą, Vilniaus centrinės turgavietės vedėją, penkeriems metams laisvės atėmimo, konfiskuojant jo turtą.

V. Voronecas ėmė iš kolchozininkų kyšius už vietą turgavietėje, kur jie atveždavo parduoti savo produktus. Praėjusią vasarą į Vilnių buvo atvykę kolchozninkai iš Krasnodaro. Jie turėjo duoti V. Voroneckui 120 rublių už vietą pamidorams parduoti.

Vilniaus gyv. namų statybos kooperatyvo pirm. K. Paberžis ėmė kyšius už butų išnuomavimą. Jam reikėjo duoti už paslaugą 800 rublių. Teismas jį nuteisė taip pat penkeriems metams laisvės atėmimo su turto konfiskavimu.

DARIUS IR GIRĖNAS EKRANE

Vilniaus LITERATŪRA IR MENAS (I. 1) aprašė filmo „Skrydis per Atlantą“, kuriame vaizduojamas Darius ir Girėno žygis prieš 50 metų, gamybą Lietuvos kino studijoje. Stepą Darių vaidina aktorius R. Sabulis, o Stasį Girėną — E. Nekrošius. Filmo kūrime dalyvauja dauk kitų aktorių, a taip pat šimtai entuziastų, kurie prisideda masinėse scenose.

VALERIJA ČIURLIONYTĖ-KARUŽIENĖ

1982 m. gruodžio 23 d. Lietuvoje mirusi Valerija Čiurlionytė-Karužienė buvo dail. M.K. Čiurlionio (1875-1911) sesuo.

Gimusi 1896 m. gruodžio 19 d. Druskininkuose, ji 1916-17 m. studijavo tapybą Maskvoje. Pirmojo pasaulinio karo metais ji rūpinosi savo brolio kūrinių apsauga. Jos pastangomis 1920 m. M.K. Čiurlionio kūriniai buvo grąžinti į Lietuvą. Dabar jie laikomi specialiai pastatytoje galerijoje, Kaune. Nuo 1945 m. velionė buvo Kauno valstybinio M.K. Čiurlionio dailės muziejaus vyr. mokslinė bendradarbė, o vėliau — vedėja. Ten ji dirbo iki pat mirties.

RUSAI KIMBA PRIE SIUNTINIŲ

Amerikos liet. spaudoje pasirodė nuskundimai, kuriuose sakoma, kad iš Lietuvos grįžta siuntiniai, ant kurių uždėtas štampas „vartotų drabužių persiuntimas uždraustas“, nors siuntinyje buvo visai nauji, niekeno nenaudoti aprangos dalykai.

SKAUDI NELAIMĖ

Rokiškio rajono Puodžialaukės kolūkio traktorininkas Almantas Petrikėnas, vežęs iš fermų mėšlą, vakare iš darbo. Neprivažiavęs Kazliškio gyvenvietės, pritrūko kuro. Traktorių pastatė šalikelėje, uždegė žibintus ir nuėjo kuro ieškoti.

Tuo metu keliu dideliu greičiu motociklu „Java“ įkaušęs važiavo Rokiškio MSV darbininkas Alfonsas Šukys. Jis nepastebėjo, kad priešais stovi traktorius su priekaba, ir trenkėsi į jį. Nugabentas į ligoninę motociklininkas mirė.

Tai dar kartą primena, kad už vairo galima sėstis tik blaiviam, rašo Valstiečių Laikraštyje J. Salys.

ATSIMIEGA

Viena Japonijos draudimo kompanija, apklaususi 315 šimtmečių ir vyresnių šalies piliečių, paneigė įsigalėjusią nuomonę, esą solidaus amžiaus žmones kamuojanti nemiga. Apklausa parodė, kad kiekvienas jų miega vidutiniškai per parą po 10 valandų.

DIENA BRADFORDE

Praeitųjų metų Lietuvių diena Bradforde buvo priimta mūsų visuomenės su pasididžiavimu ir padėka rengėjams bei koncerto dalyviams, kas reiškia, kad tas didelis įvykis mūsų kultūriniame gyvenime praėjo su dideliu pasisekimu.

Pats koncertas buvo skirtas mūsų poeto Jono Mačiulio - Maironio garbei. Kai kas vis pasisako, kad mūsų spauda lyg ir praleido ta proga iškelti mūsų menininkų pasisekimą ir programos dalyvių pasiaukojimą.

Tad tegul būna leista man išreikšti padėką Naujųjų metų proga visiems bendradarbiams, chorams iš Skotijos, Nottinghamo, ir Londono, šokėjams iš Glaucesterio, Londono ir kitų vietovių, o ypatingai vienetų vadovams: Vidai Gasperienei, Pranui Dzidolikui, Vincui O'Brien, Virginijai Juraitei ir Marytei Gelvinauskienei.

Mes žinome, kad visi turėjo įdėti daug darbo suruošdami tokio aukšto lygio koncertą. Tolimos distancijos, nuovargis ir laiko stoka nenugalėjo jų pasiryžimo, ir viso to rezultatus matėme Bradforde. Reikia tikėtis, kad ir ateityje panašus bendradarbiavimas bus tęsiamas.

Didelis ačiū tenka Bradfordo klubui ir DBLS skyriui už koncerto surengimą. Tai buvo didelis darbas tokiai mažai kolonijai ir teko stebėtis tvarka ir vaišingumu, ką patyrė visi dalyviai.

Aišku, kad visi tokie užsimojimai pareikalauja ne tik darbo ir pasišventimo, bet kartu ir finansų. Tenka prisipažinti, kad iš finansinės pusės žiūrint, koncertas atnešė nuostolių, o jis susidarė tik dėl to, kad teko atsižvelgti į mūsų visuomenę, imant minimalinę kainą už įėjimą ir subsidijuojant tiek paruošiamųjų darbų, tiek pačios koncerto išlaidas.

Paruošiamiesiems darbams išleista £1217.26

koncerto išlaidos siekė £1510.71

pajamų iš koncento ir kitų šaltinių turėta £1382..01

Tuo būdu nuostolis buvo £1345.96, kurį padengė rengėjai.

Ne pirmą kartą didesnio masto renginiai atneša nuostolio. Tikiu, kad visuomenė sutiks, kad šio koncerto pasisekimas persveria nuostolį, nes mūsų tikslai ir yra remti tą kilnų lietuvišką kultūrinį gyvenimą.

J. Alkis

Rengėjų vardu

„LYNES“ APIE BRADFORDO KONCERTĄ

Pereitais metais rugsėjo 11 dieną įvyko pirmasis Anglijos Lietuvių dienų koncertas. Dvi šokėjų grupės, 70-ties su viršum žmonių choras, skaitlingi žiūrovai suplaukė į Bradfordą iš visų Didžiosios Britanijos kampelių. Toliau pateikiamos Estheros Davis nuotraukos ir sutrumpintos atsiminimų eilutės.

Kadangi 1982 metais sukako 50 metų nuo Jono Mačiulio - Maironio, vieno didžiausių Lietuvos poetų, mirties, Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga nusprendė Šį įvykį atžymėti specialiu šventiniu koncertu. Šio koncerto vietai buvo pasirinktas Bradfordas, kaip pusiaukelės taškas tarp Londono ir Glasgovo.

Nuo pat ryto pradėjo rinktis dainininkai, muzikantai, šokėjai, dirigentai, virėjai ir reporteriai. Visa popietė buvo praleista berepetuojant. Sunkiausias išbandymas teko jungtiniam chorui, kadangi maža scena sudarė daug keblumų.

Koncerto atidaryme lietuviškai visus pasveikino koncerto organizatorius Jaras Alkis. Angliška žodį tarė Vidas Puodžiūnas. Programa buvo persunkta lietuvišku artistišku talentu. Visus metus sunkiai dirbę chorų dirigentai: Vincentas O'Brien, Vida Gasperienė, Pranas Dzidolikas gali tik didžiuotis rezultatu.

Grįžome namo prisisėmę nuostabių įspūdžių. Tai buvo įdomi ir turininga lietuvių išeivijai diena. Be to reikėtų tikėti, ne paskutinė...

Išvertė **A.K.**

BE VANDENS

Kengūrinė žiurkė gali visą gyvenimą išgyventi be vandens. Ji drėgmę kaupia iš suėstos žolės ar kito maisto. Kai reikia tenkintis vien sausomis kokių nors augalų sėklomis žiurkės organizmas vandenį gamina, skaldydamas sėklose esantį cukrų į anglies dvideginį, energiją ir vandenį.

IŠTVERMINGOS ŽUVYS

Afrikoje vienos rūšies žuvys be vandens gali ištverti net ketverius metus. Užėjus sausrai, žuvis išsirausia duobutę, apsigaubia dumblo kapsule, kurioje palieka tik mažytę angelę kvėpuoti. Kapsulė džiūdama sukietėja. Ji ir saugo žuvį nuo karščių. Palijus kapsulė ištirpsta.

LABDAROS APYSKAITA

Mielosios ir mielieji „Labdaros“ Draugijos nariai ir rėmėjai! Su Naujaisiais 1983 Metais, su naujomis viltimis!

Sveikinant su 1982-siais metais, Draugija priminė, kad pasaulis apimtas audrų ir kad mūsų tėvynainiai, ypač Lenkijoje šaukiasi pagalbos. Mūsų visuomenė jautriai atsiliepė ir siuntė paramą. „Labdaros“ Valdybai irgi teko daugiau darbo atlikti. „Labdara“ galėjo, ačiū mūsų visuomenės palankumui, žymiai daugiau paramos suteikti jos ypač reikalingiems. Šie metai nebus lengvesni, ir mes turime glausti savo eiles ir ištverti, padedant silpnesniems.

Pranešame 1982-jų metų „Labdaros“ apyvartas:

Gauta nario mokesčio DM. 2.176,14, šalpai ir stipendijoms 11.555,40, siuntoms į Lenkiją ir kitų pajamų 2.096,97. Išleista šalpai ir stipendijoms DM 12.352,94, siuntoms į Lenkiją 1.896,91, kitos išlaidos 1.094,71.

„Labdaros“ Draugija širdingai dėkoja nariams ir rėmėjams už paramą, kuri įgalina Draugiją padėti mūsų tautiečiams, ir tikisi šiais metais irgi mūsų visuomenės palankumo.

Banko konto:
Labdara e.V. Landesgirokasse
Stuttgart Nr. 1185168
BLZ 60050101

Ar.: J. Glemža
Conventrain 33
7260 Calw-Hirsau, W. Germany

Labdaros Draugijos Valdybos vardu
Pirmininkas

J. Glemža

POLITIKŲ PASISAKYMAI 1982 METAIS

Keisti galvų neapsimoka, jei nekeičiamas jų turinys.

Prancūzų min. Chevenement

Tik socialistai galėjo įrodyti, kad socializmas praktikoj neveikia.

Giscard d'Estaing

Kai politikas viešai ką pareiškia, per retai klausiama, ar jis tiki tuo, ką sako.

Buv. prancūzų min. F. Giroud

Taika svarbiau už laisvę. Jei būtina, tai reikia išmokti gyventi diktatūroje.

Vokietijos „Žaliųjų“ narys L. Betzel

Su Sov. Sąjunga Afganistanas turėjo savitarpio pagalbos sutartį, ir ji jį užpuolė.

Prancūzų komunistė J. Vermeersch

Komunistiniuose kraštuose komunizmas baigia išleisti paskutinį savo kvapą, tačiau, deja, ne kitur.

H. Kissinger

Brežnevas nenorėjo karo. Jis norėjo pasaulio.

R. Nixon

Išlaikyti taiką galima tik pasikliaujant nenugalima Sovietų armija.

J. Andropov

Pagerinti santykius su Sovietų Sąjunga yra mano noras, bet šokti tango reikia dviejų.

R. Reagan

Mane išleido eiti ant lyno, ištempto virš kalėjimo kiemo.

L. Walęsa

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd.
1 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams 16 svarų, pusei metų 8 sv. (kitų kraštų prenumeratoriai moka pagal Britanijos svaro kursą).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 5.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

EUROPOS LIETUVIŲ KALENDORIUS 1983 M.

I.29. — Baltijos tautų šokiai — karnavalas Boltone, Anglijoje.
III.19-20 d. — DBLS atstovų ir LNB akcininkų metinis suvažiavimas Londone.
IV.29-V.2. — DBLJS Lituanistinis Savaitgalis, Lietuvių Sodyboje, Headley Park, Hampshire, DB.
VII.23-30. — Skautų ir jaunimo Lietuvių Sodyboje, Headley Park. Anglijoje.
VII.24-31 d. — Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė Augsburge, V. Vokietijoje.
IX.10. — D. Britanijos Lietuvių Diena, Civic Hall, North Street, Wolverhampton.

TAUTOS FONDUI AUKOJO

A. Skamarauskas — 30 sv.
J. Tamulaitis — 10sv.
B. Gleveckas — 5 sv.
Nuoširdžiai dėkoja
TFA D. Britanijoje

AUKOS SPAUDAI

P. Miliauskas — 31.50 sv.,
J. M. Liūdžius — 25.50 sv.,
P. Pagojus — 16.50 sv.,
J. Kalvis — 7.31 sv.,
P. Senvaitis, M. Valikonis ir J. Tamulaitis — po 6.50 sv.,
X. Petrauskas — 6.00 sv.,
V. Vasaitis ir K. Rožanskas — po 5.00 sv.,
A. Kukanauskas ir P. Vičas — po 4.00 sv.,
B. Urbanavičius, P. Gurevičius ir B. Gaižūnas — po 3.50 sv.,
P. Pupalaigis, P. Morkūnas — po 2.50 sv.,
J. Šukaitis, J. Pakalnis, ir J. Gudaitis — po 2.00 sv.,
A. Podvoiskis, V. Juknelis, M. Linkevičius, V. Lapinskas, Pov. Bružas, D. Lauraitienė, S. Gabrilaitis, A. Petkevičius, F. Jasiulis, S. Žemaitaitis, V. Andriulis, J. Mackevič ir K. Jurka — po 1.50 sv.,
A. Žukauskas — 1.00 sv.,
J. Kiršinas — 50 p.
Visiems nuoširdus ačiū.

DBLS-os MAND. IR NOM. K-os PRANEŠIMAS

Praeitų metų DBLS-gos ir jos Tarybos suvažiavimuose buvo pageidauta, kad nauji kandidatai į Sąjungos Valdybą ir Tarybą būtų iš anksto pasiūlyti.

Taigi jau dabar pats laikas tai padaryti. Siūlytojas prisiunčia Mand. ir Nom. K-jai (L. Namų adresu) siūlomojo raštišką sutikimą (skyrius, adresas), ant kurio (ar atskirai) pats pasirašo (skyrius, adresas) ir sekundantas.

Mand. ir Nom. K-ja

Londonas

ARKIVYSKUPAS BULAITIS LONDONE

Sausio 23 d. sekmadienį, arkiv. Bulaitis atnašaus šv. Mišias Lietuvių bažnyčioje 11 val., minėdamas savo kunigiškų šventinimų 25 metų sukaktį.

K. ROŽANSKAS LONDONE

Atvykęs iš Čikagos į savo pusbrolio Jono Matulio laidotuves, Londone sustojo ir Lietuvių Namuose kelias dienas viešėjo K. Rožanskas, Čikagos lietuvių veikėjas, anksčiau gyvenęs Anglijoje.

Boltonas

BALTIJOS TAUTŲ ŠOKIAI — KARNIVALAS

Sausio mėn. 29 d. Boltono lietuviai, estai ir latviai vėl organizuoja metinį kaukių Balių — karnavalą.

Gražiausios kaukės bus premijuojamos ir visi apylinkės ir tolimesni lietuviai yra maloniai kviečiami į šiuos šokius, ar su kaukėmis ar be jų, atsilankyti.

Bradfordas

KLUBO NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Vasario 6 d., sekmadienį, 2.30 val. p.p., šaukiamas „Vyčio" klubo narių metinis susirinkimas.

Dienotvarkėje pranešimai, rinkimai, klubo reikalai ir t.t.

Kviečiame narius gausiai dalyvauti.

Klubo valdyba

LYNES LITHUANIAN YOUTH NEWSHEET

JAUNIMO ŽINIARAŠTIS

Su šiuo EL numeriu visiems prenumeratoriams siunčiamas susipažinimui Didž. Britanijos jaunimo žiniaraštis LYNES (normaliai siuntinėjamas tik Britanijoje gyvenantiems EL skaitytojams). Šiame leidinyje rašo ir jį redaguoja pats jaunimas. LYNES pirmoje eilėje taikomas lietuviškai nemokančiam jaunimui, nors yra duomenų, kad jį skaito ir senimas, ypač mišrių šeimų „antrosios pusės". Tikimasi, kad plačiame pasaulyje atsiras skaitytojų, kurie panorės užsiprenumeruoti LYNES (oro paštu tik 4 sv. sterlingų). Taip pat tikimasi, kad Britanijoje gyvenantieji skaitytojai, kurie gauna LYNES veltui, parems mūsų leidinį ir, siunčiant EL prenumeratą, pridės auką LYNES sąskaiton.

LYNES redakcinė kolegija

KALĖDINIAI PIETŪS

Gruodžio 19 d., bažnytinis Komitetas, kurį sudaro: A. Kadžionis, R. Vaičekauskaitė ir A. Brazdeikis, suruošė „Vyčio" klube Bradfordo ir apylinkės lietuviams parapijiečiams iškilmingus Kalėdinius pietus.

Kan. V. Kamaitis palaimino stalus ir trumpai pasidalino savo įspūdžiais, pradėjus eiti Dvasios Vado pareigas šioje apylinkėje.

Sveikino dalyvaujančius klubo pirm. P. Vasis ir kalbėjo Silnickas.

Pietūs, kuriuose dalyvavo apie 50 asmenų, praėjo nuotaikingai.

Tradicinės Kūčių vakarienės, kurį būdavo rengiama per eilę metų, prisiėjo atsisakyti. Taip pat Šv. Bernelių vėlyvųjų Mišių, kurios įvykdavo tuojau po Kūčių vakarienės, specialiai įrengtoje patalpoje.

Čia pasigęsta A.A. kun. Jono Kuzmickio, kuris tomis progomis mielai, dvasiškai pabendraudavo ir vadovaudavo.

Deja, kovo mėn. tenka paminėti jo mirties metines.

KALĖDOS IR NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Kalėdų Šventės praėjo kukliai, nors antrą dieną buvo parūpinta muzika ir norintieji pamiklino kojas. Klubo Valdyba parūpino be mokesčio po porą išgėrimų ir užkandžius visiems klubo nariams, nariams rėmėjams ir svečiams.

Naujų Metų sutikimas jau buvo daug gyvesnis. Šokta kaip pridera! Senimas labiausiai pasireiškė!

Klubo Valdyba vėl parūpino nemokamus užkandžius ir padorų tostą! Tik sveikinimams ir pasibučiavimams pritrūko laiko, nes baro vedėjas Petras, be pasigailėjimo, pritemdė šviesas, tai reiškė baigtas balius, kuris visų bus atsimintinas!

VAIKŲ EGLUTĖ

Sausio 8 d. surengta klubo narių ir narių rėmėjų vaikams Kalėdų eglutė. Tai buvo tarptautinis parengimas, kuriame kryk štavo 46 vaikai ir jų tarpe tik 6 lietuviški. Lietuviško atžalyno sritis šioje apylinkėje nedovanotinai prisnūdo! Mūsų dvasiškis skųsdavosi, kad pamiršo krikštyti.

Šiaip ši partija praėjo pasigėrėtinai gražiai. Patenkinti vaikučiai ir klubo nariai tėveliai. Visiems vaikams Senelis atnešė dovanų ir visi, įskaitant tėvelius, pavaišinti arbatėle su saldumynais.

Visus, ypatingai pradžiugino atskridęs „Telefono Paukštis", kuris paprastai matomas televizijoje, ant vėlos atsisėdęs kalba telefonu.

Visais tais minėtais paruošimais, ypatingai rūpinosi ir daugiausia laiko ir darbo pašventė klubo Valdybos administratorė Roma Vaičekauskaitė ir jos padėjėjai.

Aišku, finansavo viską valdas klubas.

A-tas B.

Derby

NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO MINĖJIMAS

DBLS Derbio skyriaus ruošiamas Vasario 16-tosios minėjimas įvyks šeštadienį, vasario 12 d. Ukrainiečių klubo salėje, 27 Charnwood Street, Derby. Minėjimo pradžia 6.30 val. vak.

Minėjimo programoje bus mokytojos J. Venckienės paruoštas montažas ir Derbio bei Nottinghamo jaunimo pasirodymas. Po to bus trumpas akordeonų koncertas, kurį išpildys Schofield Accordion Band, susidedąs iš 15 akordeonistų.

Šokiams taip pat gros akoreonistai. Veiks baras ir bus loterija. Už įėjimą sumokėję vieną svarą, galės loterijoje išlošti vertingą fantą.

Visus mielus tautiečius bei jų svečius maloniai kviečiame minėjime dalyvauti.

Sk. Valdyba

Manchesteris

NAUJA KLUBO VALDYBA

Sausio 16 d. M. lietuvių klubas turėjo metinį visuotiną narių susirinkimą, kuriame valdyba ir Revizijos k-sija padarė pranešimą ir išrinko naują valdybą 1983 metams.

Iš padarytų pranešimų matėsi, kad valdyba atliko daug remonto darbų, todėl ir pelnas liko mažas, be to, numatyti nauji darbai.

Į 1983 m. valdybą išrinkti šie asmenys: pirm. — H. Silius, vicepirm. — T. Butėnas, sekr. — J. Verbickas, ižd. — D. Jelinskas; nariai: Vc. Palauskas, Al. Podvoiskienė, Alb. Miliūnas, Pr. Lašaitis, Mr. Miliauskienė, Vl. Stanionis; kandidatai: Jn. Pocius ir El. Žebelienė.

Revizija: Jn. Podvoiskis, Ant. Jaloveckas, Alb. Pupelis; kandidatas — Jn. Duoba.

Naujai valdybai linkime sėkmės.

A. JALOVECKUI 60 METŲ

DBLS Manchesterio skyriaus pirmininkas Ant. Jaloveckas, kuris 20 metų išbuvo skyriaus pirmininku, sausio 17 d. sulaukė 60 metų amžiaus.

Jis yra paliuosuotas iš darbo ir nedirba, ir, pakolkas, nenumato dirbti.

Šios garbingos sukakties proga visi svekiname jį ir linkime geros sveikatos, giedros nuotaikos ir sėkmingų veiklos metų.

A. P-kis

Nottinghamas

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

1983 m. vasario mėn. 19 d., 6.30 val. vakare 30 Bentinck Road, Nottinghame, „Gintaro" choras ruošia

MINĖJIMĄ — KONCERTĄ

atžymėti 65 metų Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį.

Paskaitą skaitys M. Barėnienė.

Koncertą atlieka Vidurinės Anglijos meninės jėgos.

Pelnas skiriamas Tautos Fondui.

V. Gasperienė

Rochdale

SUSIRINKIMAS

DBLS Rochdalės skyriaus narių metinis susirinkimas įvyks vasario 6 d., 1 val., (sekmadienį) Ukrainiečių klube 80, Molesworth, St.

Visus narius maloniai prašome dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

Stoke-on-Trent

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS-gos Stoke-on-Trent skyriaus narių metinis susirinkimas šaukiamas vasario 19 d., (šeštadienį) 6.30 val. vakare, The Archers aludėje, May Banke.

Stoke-on-Trent lietuvius ir jų svečius maloniai prašome susirinkime dalyvauti.

Sk. Valdyba

Skotija

KALĖDINIS POBŪVIS

1982 gruodžio 15 d. Skotijos lietuvių socialinis klubas savo patalpose suruošė klubo nariams — pensininkams Kalėdinį pobūvį. Pobūvyje dalyvavo 70 pensininkų. Klubo pirm. J. Liūdžius visus to vakaro susirinkusius pensininkus ir svečius pasveikino ir linkėjo linksmų šv. Kalėdų ir laimingų 1983 metų.

Klubo šeimininkė E. Zaveckienė su savo padėjėjomis E. Jovariene E. Podriciene ir kitomis paruošė to vakaro dalyviams ir svečiams skanius pietus.

Po vakarienės ir šaltų išgėrimų prasidėjo meninė dalis, kurioje pirmiausia pasirodė Šv. Cecilijos choras vadovaujamas P. Dzidoliko su pritaikintomis Kalėdinėmis giesmėmis. Antroje dalyje pasirodė tautinių šokėjų grupė, vadovaujama K. Rugienienės, kuri pašoko porą lietuviškų tautinių šokių ir taip pat porą Skotiškų šokių, grojant akordeonu jaunam Pautieniui. Visa programa buvo šiltai sutikta plojimu, su didele padėka choristams ir tautinių šokėjų grupei ir jų vadovei.

Po to pasirodė vietinių dainininkų grupė, vadovaujama F. Oharalon. Po dainų prasidėjo šokių vakaras, grojant vietinei klubo muzikantų grupei. Šokiai tęsėsi iki vėlyvo vakaro. Suruoštoje loterijoje ne vienas laimėjo šaltų išgėrimų ir kitokių vertingų dalykų.

Klubo valdybai tenka didelė padėka, kad gražiai buvo priimti ir skaniai pavaišinti nariai — pensininkai.

Dalyvis

Llet. Sodyba

SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Šeštadienį, sausio 29 d. 6 val. vak. Sodyboje kviečiamas DBLS skyriaus narių metinis susirinkimas. Ta pat proga bus paminėta Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktis.

Tą pat dieną 8 val. prasidės šokiai su vakariene. Norintieji dalyvauti vakarienėje, mokės 2 sv.

Vokietija

A.A. ELVIRA BRICIS

1982 m. gruodžio 26 d. Luebecke mirė Elvira Bricis, gim. Urdavičaitė, gim. 1901 m. gegužės 14 d. Latvijoje, Rygoje. Iškilmingai palaidota gruodžio 29 d. Luebecko miesto Vorwerker kapinėse. Laidotuvių bažnytines apeigas atliko kun. August Kelle.

Velionė po karo apsigyveno Luebeck-Meesen DP stovykloje ir joje išgyveno iki mirties, nors stovykla jau seniai yra likviduota. Elvira Bricis buvo baigusi aukštuosius mokslus, laisvai kalbėjo angliškai, vokiškai, rusiškai ir savo gimtąja latvių kalba. Prieš II pasaulinį karą dirbo Latvijos pasiuntinybėje Berlyne. Gyvendama Luebecke, dirbo Latvijos Raudonojo Kryžiaus atstovybėje, buvo labai aktyvi latvių bendruomenėje ir organizacijose, bemaž sukdama visą latvių tautinio judėjimo vairą Šiaurės Vokietijoje.

Velionė buvo labai draugiška ir nuoširdi lietuviams. Daug yra pasakiusi politinių kalbų per lietuvių tautines šventes, kuomet mes jas dar švęsdavome labai skaitlingai ir iškilmingai. Tai buvo didžios dvasios ir valios moteris, nepaprastai veikli ir energinga, turėjusi plačią pažintį tarp vietos vokiečių ir vadovaujančių politiniam gyvenimui asmenų.

Jai mirus, lietuvių Bendruomenės vardu pareiškiam nuoširdžiausią užuojautą velionės sūnui Haralds, gyvenančiam Australijoje, ir latvių Bendruomenei. Tebūnie velionei lengva Vokietijos žemė, kuri priglaudė jos palaikus.

J. Pyragas

PASAULYJE

— Sov. Sąjungos Politbiuras įsakė prekių pristatymo ir paskirstymo sektoriui imtis reikalingų priemonių pagerinti maisto ir kitų būtiniausių reikmenų aprūpinimą visuose miestuose. Žmonės skundžiasi ilgomis eilėmis ir prekių trūkumu.

— V. Vokietijos opozicijos kandidatas į kanclerius, H. Vogel, kuris neseniai grįžo iš pasitarimų Maskvoje, teigia, jog sovietai yra pasiruošę daryti tam tikrų nuolaidų Ženevos derybose.

— Sovietų Čeliabinsko miesto valdžia įsakė pradėti mokyklose specialias pamokas vaikams prieš alkoholizmą.

— Lenkų PAP žinių agentūra pranešė, kad netoli Varšuvos, Milanoweke, privačiam name saugumo policija užtiko pogrindžio spaustuvę.

— R. Vokietija paneigė gandus apie pasikėsinimą prieš prez. Honeckerį. Esą, tik kažkoks girtas automobilistas paleido šūvį į prezidento automobilį.

— Sovietų rašytojas Georgy Vladimov prašosi leidimo emigruoti į Vakarus.

PUOLIMAI PRIEŠ SOLŽENICINO FONDĄ POLITKALINIAMS ŠELPTI

Rugsėjo 21 d. Natalija Solženicyn, **Gulago Salyno** autoriaus žmona, suteikė spaudai pareiškimą apie naujus areštus Ukrainoje ryšium su Aleksandro Solženicyno įsteigtu „Rusų visuotinių fondu" politiniams kaliniams ir jų šeimoms šelpti. Šio fondo paslaugomis yra pasinaudoję ir lietuviai. (**USSR News Brief**, Nr. 18, 1982, žiniomis, rugpjūčio mėnesį Vilniuje Valery Smolkin buvo apkaltintas dalyvavimu politkaliniams šelpti fondo veikloje). Pasak Natalijos Solženicyn, sovietinė spauda tebekartoja melą, kad šį fondą finansuojanti JAV-bių Centrinės Žvalgybos Valdyba (CIA), nors tikrovėje fondas yra šveicarų vyriausybės jurisdikcijoje, ir vienintėlis jo lėšų šaltinis yra pajamos už **Gulago Salyną**. Sovietinė spauda taip pat tvirtina, kad kai kurie asmenys piknaudojantys fondo lėšas. Natalija Solženicyn aiškina, kad tuomi Maskva nori „įvaryti kylį" tarp ukrainiečių ir rusų, nes ji „mirtinai bijosi bet kokio dorų žmonių solidarumo, nukreipto prieš pasibiaurėtiną režimą, kuris yra **visų** tautų priešas".

Žurnalistas **Jack Anderson Vashington Post** dienraštyje (1982.IX.22) cituoja slaptą CIA pranešimą, pasak kurio Kremlius bijosi neramumų Ukrainoje. Kremlius reikalavęs griežtų priemonių prieš „Solidarumą" Lenkijoje, norėdamas išvengti laisvų profsąjungų įtakos Ukrainai, **Vitaly V. Fedorčiuk**, negailestingas ukrainiečių tautinių aspiracijų malšintojas, 1972 metais išstūmęs simpatijomis nacionalizmui apkaltintą ukrainiečių kompartijos vadą **Piotrą Šelestą**, šiandien vadovauja visam Sovietiniam saugumui (KGB). (Elta)

NUTEISTAS BRITŲ KAREIVIS

Pusk. Philip Aldridge buvo nuteistas 4 metams kalėjimo už bandymą parduoti karinę paslaptį rusams. 20 metų amžiaus britų karys norėjo tokiu būdu užsidirbti pinigų automobiliui pirkti.

30 EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

įvyks
1983 m. liepos 24—31 d.d.

Vokietijoje, Augsburge, Kappelberg 1, „Haus St. Ulrich" akademijoje.

Paskaitas skaitys: fizikas dr. K. ALMENAS, Vašingtonas
psichologas prof. dr. V BIELIAUSKAS, Cincinnati
sociologas dr. K. ČEGINSKAS, Muenchenas
diplomatas, teisininkas dr. A. GERUTIS, Bernas
filosofas kun. dr. F. JUCEVIČIUS, Roma
teisininkas, žurnalistas Br. KVIKLYS, Chicaga
muzikė prof. dr. R. LAMPSATYTĖ-KOLLARS, Hamburgas
lituanistas V. NATKEVIČIUS, M. A., Viernheimas
teologas kun. A. RUBIKAS, Memmingenas
teisininkas prof. dr. A. ŠTROMAS, Bradfordas
politologas prof. dr. V. S VARDYS, Vašingtonas

Bus paminėtos sukaktys:
„Aušros" 100 m.
Vaižganto mirties 50 m.
Dariaus-Girėno skrydžio 50 m.

Vyks Europos Liet. Bendruomenės vadovų posėdžiai ir kitų organizacijų susirinkimai. Numatomas pranešimas iš V-jo Jaunimo Kongreso.

Literatūros vakare savo poeziją skaitys (su intermedijom ir komentarais) poetas BERNARDAS BRAZDŽIONIS, Los Angeles.

Koncertuos tarptautinė solistė LILIJA ŠUKYTĖ, akompanuojant RAMINTAI LAMPSATYTEI.

TĖVYNĖS VALANDĖLĘ praves poetė EGLĖ JUOVALKĖ.

Du popiečius vyks ekskursijos į Bavarijos pilis ir Muencheno muziejus.

Bus ŽIBUNTO MIKŠIO (Paryžius) grafikos paroda,

Br. Kviklio paruošta „Draudžiamosios lietuvių spaudos" Lietuvoje bei užsienyje (1865-1983) — „Aušros šimtmečiui paminėti — paroda.

Jubiliejinę studijų savaitę moderuos: dr. K. J. ČEGINSKAS, V. NATKEVIČIUS, dr. J. NORKAITIS. Savaitės kapelionas — kun. dr. J. JŪRAITIS.

„Haus St. Ulrich" patalpose yra, su visais patogumais,50 kambarių vienam ir 12 dviem. Yra po namais didžiulis baseinas, garažai, laisvalaikių kambariai.

Pragyvenimas dienai kainuos 50 DM., nedirbančiam jaunimui bus daroma nuolaida. Trumpalaikiams dalyviams bus užsakyti kambariai gretimuose viešbučiuose, o valgyt galės su visais dalyviais.

Registruotis — pas Aliną Grinienę:
A. Grinius
Diamantstr. 7
8000 Muenchen 50.
Tel. 089-1504471,

įmokant reg. mokestį — 50 DM. (jaunimas — 20 DM.) į stud. savaičių konto:

Litauische Studienwoche Konto-Nr. 8.9340.02. Volksbank Kr. Bergstrasse, BLZ 509. 91400. 6840 Lampertheim.

Rengimo komisija

KAS NUŽUDĖ RAŠYTOJĄ BROCHINĄ?

1982 m. gruodžio mėn. New Yorke savo bute buvo rastas nužudytas taxi vairuotojas. Tai būtų menka Amerikos didmiesčio žinia, tačiau vairuotojas buvo iš Sovietų Sąjungos išeistas žydas Juri Brochin, buvęs sovietų televizijos filmų direktorius, kuris, atvykęs Amerikon, parašė dvi Sovietų Sąjungą „šmeižiančias" knygas: „The Big Red Machine", kur rašoma apie sovietų sporto užkulisius, korupciją, atletų profesionalizmą ir... „Hustling on Gorky Street", apie Maskvos prostitutes ir kriminalistus. Nužudyto Brochino bute viskas palikta tvarkingai. Netoli rašytojo kūno nepaliesta ir didesnė suma dolerių. Policija mano, kad nužudytasis pažino savo užpuolikus ir juos įsileido į butą.

IRANO — IRAKO PALIAUBOS PAVOJUJE

Iranas vėl koncentruoja savo kariuomenę prie Irako sienos, neatsižvelgiant į Alžyro ir Islamiškos konferencijos pastangas tarpininkauti tarp kariaujančių šalių.

Teherano radijas pašaukė revoliucinę gvardiją ir pagelbinius vienetus prisistatyti į nurodytus centrus, iš kur jie bus pasiųsti į frontą.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Leeds — sausio 23 d., 1 val.
Manchesteris — sausio 30 d., 12.30 val.
Nottinghame — sausio 23 d., 11.15 val., Židinyje.
Ketteringe — sausio 23 d., 14 val. Šv. Eduarde.
Northamptone — sausio 23 d., 18 val., Šv. Lauryne Craven St.
Nottinghame — sausio 30 d., 11.15 val., Židinyje.
Stoke-on-Trento — sausio 30 d., 14.30 val., St. Wulstan's.